

Rehulakityöryhmän muistio

Helsinki 2006

Maa- ja metsätalousministeriölle

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 25.1.2005 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää rehulain muutostarpeet ja laatia ehdotus uudeksi rehulaiksi hallituksen esityksen muodossa. Uudistuksen taustalla oli komission vuonna 2000 julkaisema valkoinen kirja elintarvikkeiden turvallisuudesta. Valmistelu tuli tehdä siten, että rehulaki sovitetaan yhteen uusien EY:n elintarvike- ja rehusäädösten kanssa. Lisäksi perustuslakiuudistuksesta ja käytännön valvonnasta johtuvat kansalliset muutostarpeet oli huomioitava valmistelutyössä. Työryhmän työn oli määrä valmistua 31.12.2005 mennessä.

Maa- ja metsätalousministeriö määräsi työryhmän puheenjohtajaksi ylitarkastaja Leo Forsin maa- ja metsätalousministeriön elintarvike- ja terveysosastolta. Ylitarkastaja Forssin vuorotteluvapaan johdosta työryhmän puheenjohtajaksi tuli 1.6.2005 ylitarkastaja Kirsti Huovinen. Ylitarkastaja Huovisen virkavapauden johdosta työryhmän puheenjohtajaksi tuli 14.11.2005 ylitarkastaja Berit Korpilo.

Jäseniksi määrättiin apulaisjohtaja Sinikka Marmo ja ylitarkastaja Marja Turunen Kasvituo-
tannon tarkastuskeskuksesta, pääsihteeri Irma Salovuori Geenitekniikan lautakunnasta,
johtaja Pasi Lähdetie Elintarviketeollisuusliitosta, ELL Vuokko Puurula Maa- ja metsätalo-
ustuottajain Keskusliitto MTK ry:stä, asiamies Rikard Korkman Svenska Lantbruksproduk-
ternas Centraförbun SLC:stä, kehitysjohtaja Asko Haarasilta Suomen Rehu Oy:stä, kehi-
tysjohtaja Pekka Heikkilä Rehuraisio Oy:stä, ylitarkastaja Berit Korpilo ja Marita Aalto maa-
ja metsätalousministeriöstä. Työryhmän sihteeriksi määrättiin ylitarkastaja Kirsti Huovinen
maa- ja metsätalousministeriöstä. Ylitarkastaja Huovisen siirryttyä työryhmän puheenjohta-
jaksi määrättiin työryhmän sihteeriksi 1.6.2005 ylitarkastaja Anna Korhola. Ylitarkastaja
Korholan virkasuhteen päätyttyä työryhmän sihteeriksi tuli 2.12.2005 alkaen ylitarkastaja
Toni Malminen. Työryhmä kokoontui 4 kertaa.

Saatuaan työnsä päätökseen työryhmä jättää kunnioittavasti hallituksen esityksen muo-
toon laaditun muistionsa maa- ja metsätalousministeriölle.

Helsingissä 10 päivänä maaliskuuta 2006

Berit Korpilo

Sinikka Marmo

Marja Turunen

Irma Salovuori

Pasi Lähdetie

Vuokko Puurula

Asko Haarasilta

Rikard Korkman

Pekka Heikkilä

Marita Aalto

Toni Malminen

Hallituksen esitys eduskunnalle rehulaiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi rehulaki, joka korvaisi voimassa olevan rehulain. Tarve säätää uusi rehulaki johtuu Euroopan yhteisön uudistuneesta elintarvike- ja rehulainsäädännöstä. Uudistuksen taustalla on komission vuonna 2000 julkaisema valkoinen kirja elintarvikkeiden turvallisuudesta, jonka jälkeen yhteisön aineellinen rehulainsäädäntö on annettu pääsääntöisesti aiempien direktiivien sijasta asetuksin.

Esityksen tarkoituksena on uudistaa, yhdenmukaistaa ja selventää rehuja koskeva lainsäädäntö, ottaen huomioon EY:n rehulainsäädäntö, kansalliset kehittämistavoitteet ja käytännössä esiin tulleet muutostarpeet.

Lailla säädettäisiin rehuja koskevista yleisistä vaatimuksista, rehualan toimijoille asetettavista vaatimuksista, viranomaisista ja valvonnasta sekä hallinnollisista pakkokeinoista ja rangaistuksista. Lain soveltamisalaan kuuluisivat kaikki rehujen tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheet sekä rehujen käyttö. Maastavientiä laki koskisi, ellei vastaanottavan maan kanssa olisi muusta sovittu.

Rehujen viranomaisvalvonta painottuisi rehualan toimijoiden laadunvarmistusmenetelmien valvontaan sekä markkinavalvontaan.

Lopulliseen hallituksen esitykseen tullaan ottamaan myös säännös vahingonkorvausvelvollisuudesta. Työryhmän laatimassa muistiossa ei vielä ole tästä säännösehdotusta, vaan on katsottu perustelluksi odottaa lannoitevalmistelain vahingonkorvaussäännöksen eduskuntakäsittelyä. Perusteena tälle on ollut se, että näiden kahden lain vahingonkorvaussäännösten on haluttu olevan yhdenmukaisia. Työryhmäkäsittelyssä Maa- ja metsätalous-tuottajain Keskusliitto MTK:n ja Svenska Lantbruksprodukternas Centralförbund SLC:n edustajat ovat vaatineet, että rehulaissa säännellyn vahingonkorvauksen tulee perustua ankaralle, tuottamuksesta riippumattomalle vastuulle. Myös rehuteollisuus pitää olemassa olevan tilanteen jatkamista tarkoituksenmukaisena.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
Sisällys.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 Johdanto.....	3
2 Nykytila.....	3
2.1 Lainsäädäntö.....	3
Rehulainsäädäntö.....	3
Muu lainsäädäntö.....	4
2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö.....	4
EU:n lainsäädäntö.....	4
Lainsäädäntö muissa maissa.....	12
2.3 Nykytilan arviointi.....	13
3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	13
3.1 Tavoitteet.....	13
3.2 Keskeiset ehdotukset.....	14
4 Esityksen vaikutukset.....	15
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	15
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	16
4.3 Ympäristövaikutukset.....	17
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	17
5 Asian valmistelu.....	18
5.1 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	18
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	18
1 Lakiehdotuksen perustelut.....	18
1 luku Yleiset säännökset.....	18
2 luku Rehuja koskevat vaatimukset.....	22
3 luku Toiminnanharjoittamista koskevat vaatimukset.....	26
4 luku Viranomaiset ja niiden tehtävät.....	30
5 luku Laboratoriot.....	32
6 luku Valvonta.....	33
7 luku Hallinnolliset pakkokeinot ja seuraamukset.....	37
8 luku Erinäiset säännökset.....	40
2 Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	41
3 Voimaantulo.....	41
4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	41
LAKIEHDOTUS.....	42

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Rehulainsäädännön tarkoituksena on osaltaan varmistaa elintarviketurvallisuus. Rehut vaikuttavat elintarvikeketjun alkupäässä eläinten terveyteen ja hyvinvointiin sekä niistä saatujen tuotteiden turvallisuuteen ja laatuun. Lisäksi niillä on suuri merkitys eläintuottajien toimintaedellytyksiin, koska rehut ovat merkittävä tuotantopanós eläintuotannossa. Toimiva lainsäädäntö ja sen valvonta takaavat myös rehualan toimijoiden tasapuolisen kohtelun ja yhtäläisen kilpailuaseman. Lainsäädännön tavoitteiden toteutuminen edellyttää, että toimijat ottavat osaltaan vastuun rehujen turvallisuuden varmistamisesta ja muusta määräysten mukaisuudesta.

Uudistetun EY-lainsäädännön takia on tarpeen antaa uusi rehulaki.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Rehulainsäädäntö

Kesäkuun 15 päivänä 1998 voimaan tullut rehulaki (396/1998) koskee rehuvalmisteiden valmistusta liikkeeseen laskemista varten, liikkeeseen laskemista, käyttöä, maahantuontia ja maastavientiä sekä Suomen kautta tullaamatta kuljetettavia rehuvalmisteita. Laki koskee soveltuvin osin myös rehuvalmisteiden valmistusta omaan käyttöön ja rehuvalmisteiden käyttöä maatilalla. Lainsäädännön tarkoituksena on varmistaa, että markkinoilla on vain asetetut vaatimukset täyttäviä rehuvalmisteita, jotka ovat aitoja, hyvälaatuisia ja turvallisia sekä tarkoitukseensa sopivia. Lain nojalla annetuissa maa- ja metsätalousministeriön päätöksissä ja asetuksissa säädetään yksityiskohtaisesti rehuvalmisteista, rehualan toiminnanharjoittamisesta sekä lainsäädännön noudattamisen valvonnasta.

Rehulaki on yhdenmukaistettu Euroopan yhteisön rehusäädöksiens kanssa. Rehulakia muutettiin vuonna 2001 eräiden Euroopan yhteisön eläinlääkintä- ja rehulainsäädäntöön tehtyjen muutosten vuoksi (228/2001). Muutokset koskivat lähinnä eläinproteiinien ja niitä sisältävien rehuvalmisteiden valmistukselle, kuljetukselle, varastoinnille ja käytölle säädettyjä rajoituksia. Myös rehulain tilapäisiä rajoitustoimenpiteitä sekä tarkastusoikeutta koskevia säännöksiä täydennettiin. Rehulain vuoden 2001 muutoksen jälkeen Euroopan yhteisöjen komissio katsoi, että kalajauhon käyttäminen rehunvalmistuksessa maataloilla edellyttää valvontaviranomaisen lupaa, vaikka rehu tulisi ainoastaan omaa käyttöä varten. Tästä syystä rehulakia muutettiin uudelleen vuonna 2002 laajentamalla laissa tarkoitettu toiminnanharjoittajan rekisteröintivaatimus koskemaan myös toiminnanharjoittajia, jotka käyttävät kalajauhoa sellaisenaan rehujen valmistukseen muille kuin märehäijöille maataloilla, joissa pidetään myös märehäijöitä (636/2002). Lisäksi Euroopan yhteisön rehuvalmisteiden valvontaa koskevaa direktiiviä muutettiin vuonna 2001. Merkittävimmät muutokset koskivat rehualan toimijoiden ilmoitusvelvollisuutta vaarallisesta rehuerästä sekä viranomaisen toimia vaarallisten rehuerien käytön estämiseksi. Tämän vuoksi vuonna 2002 muutettiin edellä mainittujen muutosten lisäksi toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta koskevia rehulain säännöksiä. Lakiin tehtiin myös eräitä kansallisista muutostarpeista johtuvia muutoksia, joilla tarkennettiin toiminnanharjoittajien ilmoitusvelvollisuutta ja laajennettiin valvonta-

viranomaisen käytössä olevia pakkokeinoja.

Muu lainsäädäntö

Rehuvalmisteita koskevia säännöksiä on myös eläintautilaissa (55/1980) ja eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetussa laissa (1192/1996) sekä näiden lakien nojalla annetuissa säädöksissä.

Eläintautilaissa säädetään muun muassa eläintautien vastustamisesta, ennalta ehkäisemisestä ja leviämisen estämisestä sekä tautitilanteen selvittämiseksi suoritettavista toimenpiteistä. Eläintautilakia sovelletaan myös eläinperäisten rehujen hygieeniselle laadulle asetettaviin vaatimuksiin, ja niiden noudattamisen valvontaan rehuja valmistettaessa, Euroopan yhteisön sisämarkkinoilla Suomeen tuotaessa ja Suomesta viettäessä sekä Suomesta Euroopan yhteisön ulkopuolisiin maihin viettäessä.

Eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun lain tarkoituksena on estää eläintautien leviäminen Euroopan yhteisön ulkopuolisista maista Suomeen tuotavien tai kolmansista maista Suomen kautta edelleen kuljetettavien elävien eläinten sekä eläimistä saatavien elintarvikkeiden ja muiden eläintauteja mahdollisesti levittävien esineiden välityksellä. Lain tarkoituksena on myös turvata kolmansista maista Suomeen tai Suomen kautta muualle Euroopan yhteisön alueelle tuotavien eläimistä saatavien elintarvikkeiden sekä rehujen elintarvikehygieeninen laatu.

2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

EU:n lainsäädäntö

2.2.1 Elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002, jäljempänä yleinen elintarvikeasetus.

Asetuksen tavoitteena on luoda perusta ihmisten terveyden ja kuluttajien etujen korkeatasoiselle suojelulle. Tässä tarkoituksessa asetuksella vahvistetaan yleiset periaatteet, jotka koskevat yleisesti elintarvikkeita ja rehuja ja varsinkin elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuutta yhteisön tasolla ja kansallisella tasolla. Asetuksen mukaan markkinoille ei saa saat-
taa elintarvikkeita tai rehuja, elleivät ne ole turvallisia. Vastuu elintarvikkeiden ja rehujen säädöstenmukaisuudesta asetetaan tuotannon, jalostuksen ja jakelun eri vaiheissa toimiville elintarvike- ja rehualan toimijoille. Jäsenvaltioilla on velvollisuus seurata ja valvoa, että toimijat noudattavat elintarvikelainsäädännön vaatimuksia. Asetus sisältää myös yleisen velvoitteen koskien elintarvikkeiden ja rehujen jäljitettävyyttä kaikissa tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa.

Asetuksella perustettiin Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen (European Food Safety Authority, EFSA). Viranomaisen tehtävänä on antaa tieteellisiä neuvoja sekä tiedeellistä ja teknistä tukea yhteisön lainsäädännön ja politiikkojen tarpeisiin kaikilla aloilla, joilla on välitön tai välillinen vaikutus elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuuteen. Elintarviketurvallisuusviranomainen huolehtii myös riskiviestinnästä.

2.2.2 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 882/2004 rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjenmukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta, jäljempänä valvonta-asetus

Valvonta-asetus korvaa rehujen virallista valvontaa koskevan direktiivin 95/53/EY, joka on saatettu voimaan rehulailla ja sen nojalla annetuilla säädöksillä. Valvonta-asetuksessa säädetään muun muassa virallisen valvonnan yleisistä vaatimuksista, tiettyjen valvontatehtävien siirtämisestä ulkopuolisille valvontaelimille, valvontasuunnitelmista, valvontahenkilöstön pätevyydestä, valvontatietojen avoimuudesta ja luottamuksellisuudesta, analyysivaatimuksista, varosuunnitelmista, valvonnan maksullisuudesta sekä yhteisön jäsenmaissaan sekä kolmansissa maissa harjoittamasta valvonnasta.

Asetuksessa todetaan, että rehujen valvontaa on harjoitettava elintarvikkeiden kaikissa tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa. Rehuvalvonnan tulee perustua dokumentoituihin menettelyihin ja jäsenvaltion on huolehdittava sitä suorittavan henkilöstön koulutuksesta. Toimivaltainen viranomainen voi siirtää tietyt viralliseen valvontaan liittyvät tehtävät yhdelle tai useammalle valvontaelimelle. Virallisessa valvonnassa otettuja näytteitä analysoivan laboratorion on toimittava standardin EN ISO/IEC 17025 mukaisesti ja standardin EN 45003 vaatimukset täyttävän toimielimen on arvioitava ne. Tuontiin sovelletaan samaa vaatimusten tasoa kuin yhteisön sisällä.

2.2.3 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1831/2003 rehuhygieniaa koskevista vaatimuksista, jäljempänä rehuhygienia-asetus

Rehuhygienia-asetus sisältää yleiset säännökset rehuhygieniasta, jäljitettävyydestä sekä toimijoiden rekisteröinnistä ja hyväksymisestä. Periaate, jonka mukaan vastuu lainsäädännön noudattamisesta kuuluu alan toimijoille koskee koko rehuketjua, sillä rehuhygienia-asetuksen soveltamisala koskee myös alkutuotantoa.

Asetuksella korvataan rehualan toiminnanharjoittajien rekisteröintiä ja hyväksyntää koskeva direktiivi 95/69/EY. Edellä mainitun neuvoston direktiivin päätarkoituksena on ollut varmistaa, että toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät tai rekisteröivät tietyt tuotantolaitokset ja välittäjät, jotka valmistavat, tuottavat tai laskevat liikkeelle tiettyjä lisäaineita, esiseoksia, rehuseoksia ja direktiivissä 82/471/ETY tarkoitettuja tuotteita. Vanhojen säädösten mukaan rekisteröinti- tai hyväksyntävaatimusta ei ole sovellettu rehuketjussa toimiviin rehuyrityksiin, jotka harjoittavat muuta kuin direktiivissä 95/69/EY kuvattua toimintaa. Uudella rehuhygienia-asetuksella laajennetaan rekisteröintivaatimus koskemaan kaikkia rehualan toimijoita mukaan lukien alkutuotanto. Asetusta ei kuitenkaan sovelleta sellaisiin toiminnanharjoittajiin ja tiloihin, joilla tuotettu rehu käytetään tilan omien eläinten ruokintaan ja näistä eläimistä saadut elintarvikkeet käytetään kokonaan omalla tilalla. Kaikkia rehualan toimijoita koskevaa rekisteröintiä vaaditaan rehujen täydellisen jäljitettävyyden saavuttamiseksi. Lisäksi asetuksessa edellytetään, että muiden kuin alkutuotannossa toimivien rehualan toimijoiden on noudatettava HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Point) -järjestelmän periaatteita. Tietyissä tapauksissa toimijoilta edellytetään hyväksyntämenettelyä. Toimivaltainen viranomainen voi hyväksyä laitoksen paikan päällä tehdyn tarkastuksen perusteella. Rehuntuotannon ja ruokinnan turvallisuuden parantamiseksi asetuksessa suositellaan hyvän hygieniakäytännön ohjeiston laatimista koko rehusektorille alkutuotanto mukaan lukien. Ohjeistoja voidaan tehdä myös yhteisön tasolla. Ohjeistoja laativat rehualan toimijat. Suomessa Elintarviketurvallisuusvirasto arvioi kansalliset ohjeet.

2.2.4 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/32/EY haitallisista aineista eläin-

ten rehuissa, jäljempänä haitallisten aineiden direktiivi

Direktiivillä kumotaan haitallisista aineista ja tuotteista annettu neuvoston direktiivi 1999/29/EY ja laajennetaan direktiivin soveltamisala koskemaan myös rehun lisäaineita. Direktiivillä kielletään rehuaineiden sekoitus laimentamistarkoituksessa. Täten yksikään rehuaine ei saa ylittää sille direktiivin liitteissä vahvistettua enimmäispitoisuutta, eivätkä täydennysrehut pitoisuuksia, jotka on vahvistettu täysrehuille. Edelleen säädetään viranomaisen ja rehualan toiminnanharjoittajien velvoitteesta ryhtyä toimiin rehuvalmisteiden haitallisten aineiden lähteiden selvittämiseksi silloin, kun suurimmat sallitut pitoisuudet ylittyvät tai havaitaan kohonneita pitoisuuksia.

Neuvoston direktiivi 97/41/EY torjunta-ainejäämien enimmäismäärien vahvistamisesta on koskenut myös rehuja. Torjunta-ainejäämlainsäädäntö ei kuitenkaan ole kattanut tyypillisiä eläinten ruokintaan käytettäviä tuotteita, kuten karkearehuja tai vesieläimistä saatavia tuotteita (kalaöljy, kalajauho ja erilaiset kalanjalostusteollisuuden sivutuotteet). Tästä johtuen torjunta-ainejäämien enimmäismäärille on ollut tarpeen asettaa rajat myös haitallisten aineiden direktiiviin. Erityishuomio on kiinnitetty niihin torjunta-aineisiin, jotka ovat kiellettyjä yhteisössä.

2.2.5 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus N:o 396/2005 torjunta-ainejäämien enimmäismääristä kasvi- ja eläinperäisissä elintarvikkeissa ja rehuissa tai niiden pinnalla sekä neuvoston direktiivin 91/414/ETY muuttamisesta

Asetuksella kumotaan torjunta-ainejäämien enimmäismääristä annetun neljän direktiivin (76/895/ETY, 86/362/ETY, 86/363/ETY, 90/642/ETY) säännökset niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen (ml. neuvoston direktiivi 97/41/EY) ja korvataan täten ne tällä yhdellä asetuksella. Samalla yksinkertaistetaan ja yhdenmukaistetaan lainsäädäntöön liittyviä vaatimuksia.

Asetuksella vahvistetaan eri toimijoiden tehtävät jäämien enimmäismäärien vahvistamista koskevassa prosessissa. EFSA vastaa torjunta-ainejäämien riskinarvioinnista yhteistyössä asiantuntijaverkostonsa ja jäsenvaltioiden kanssa ja antaa jäämien enimmäismäärien turvallisuudesta annettavat lausunnot. Komissio vastaa riskinhallinnasta EFSA:n antaman lausunnon perusteella. Päätökset tehdään sääntelykomiteassa. Kaikki torjunta-ainejäämien enimmäismäärät vahvistetaan asteittaisen siirtymäkauden jälkeen yhdenmukaisesti yhteisön tasolla. Yhteisön ulkopuolelta tuotujen tuotteiden turvallisuus on voitava osoittaa samoin perustein kuin yhteisön alueella tapahtuvan tuotannon osalta.

2.2.6 Neuvoston direktiivi N:o 70/524/ETY rehujen lisäaineista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1831/2003 eläinten ruokinnassa käytettävistä lisäaineista, jäljempänä EY:n lisäaineasetus

EY:n lisäaineasetuksella perustetaan yhteisön menettely rehun lisäaineiden markkinoille saattamisen ja käytön hyväksyntää varten sekä vahvistetaan rehun lisäaineiden ja esi-seosten valvontaa ja pakkausmerkintöjä koskevat säännöt. Asetusta sovelletaan aineisiin, mikro-organismeihin ja valmisteisiin, jotka tarkoituksellisesti lisätään rehuihin tai juomaveeseen. Asetusta ei sovelleta valmistuksen apuaineisiin, joita ei teknisistä syistä voida välttää lopputuotteessa eikä myöskään eläinlääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä annetussa direktiivissä 2001/82/EY määriteltäviin eläinlääkkeisiin, lukuun ottamatta rehun lisäaineena käytettyjä kokkidiostaatteja ja histomonostaatteja.

Asetuksessa säädetään lisäaineiden hyväksynnän edellytyksistä. Rehun lisäaineet luokitellaan käyttötarkoituksen ja ominaisuuksien mukaan. Hyväksyntää koskeva hakemus on jätettävä EFSA:lle, joka antaa hakemuksesta lausuntonsa kuuden kuukauden kuluessa. Komissio laatii pääsääntöisesti kolmen kuukauden kuluessa kyseisen lausunnon saamisesta hakemuksesta hyväksyntää koskevan asetusluonnoksen. Hyväksynnän saanut rehun lisäaine viedään komission perustamaan ja ylläpitämään rehun lisäaineita koskevaan yhteisön rekisteriin.

2.2.7 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1774/2002 muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden terveyssäännöistä, jäljempänä sivutuoteasetus

Muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden terveyssäännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen tarkoituksena on luoda eläimistä saataville sivutuotteille säädöspuitteet, jotka suojaisivat paremmin kansanterveyttä ja eläinten terveyttä. Sivutuoteasetuksessa annetaan kansanterveyttä ja eläinten terveyttä koskevia sääntöjä eläimistä saatavien sivutuotteiden keräämiselle, kuljetukselle, varastoinnille, esikäsittelylle, käsittelylle, käytölle ja hävittämiselle sekä myös tuonnille ja viennille.

Asetuksella vahvistetaan eläimistä saatavien sivutuotteiden valvontaa ja jäljitettävyyttä koskevat säännöt. Aiempaa suurempi osa eläimistä saatavista sivutuotteista säädetään hävitettäväksi rehukäytön sijasta ja muutoinkin sivutuotteiden valvontaa kiristetään.

Eläimistä saatavat sivutuotteet jaetaan asetuksella kolmeen eri luokkaan niihin liittyvän riskin perusteella (luokat 1-3). Asetukseen sisältyvät tarvittavat säädökset, joilla voidaan taata eri luokkiin kuuluvien sivutuotteiden erottelu keruun ja kuljetuksen sekä varastoinnin ja prosessoinnin aikana, sekä eri luokkiin kuuluvien sivutuotteiden jäljitettävyys. Asetuksella kumottiin eläinjätedirektiivi 90/667/ETY.

Asetus kieltää tiettyjen eläimistä saatavien sivutuotteiden, erityisesti kuolleiden eläinten ja hävitettäväksi määrätyn eläinperäisen aineksen käytön eläinten rehuna. Uusi sivutuoteasetuksen mukainen kieltäminen on myös eläinvalkuaisen lajin sisäinen käyttökielto. Toisin sanoen eläinten ruokkiminen saman lajin eläinten ruhoista tai ruhonosista johdetulla käsitellyllä eläinvalkuaisella on kielletty.

2.2.8 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1829/2003 muuntogeenisistä elintarvikkeista ja rehuista, jäljempänä GM -elintarvike- ja rehuasetus

Asetusta sovelletaan elintarvikkeena tai rehuna käytettäviin muuntogeenisiin organismeihin (GMO), sellaisiin muuntogeenisiin elintarvikkeisiin ja rehuihin, jotka sisältävät geneettisesti muunnettuja organismeja tai koostuvat tai on valmistettu geneettisesti muunnetuista organismeista. Asetuksen tarkoituksena on varmistaa ihmisten ja eläinten terveyden sekä ympäristön ja kuluttajien etujen korkean tason suojelu muuntogeenisten elintarvikkeiden ja rehujen osalta. Samalla on tarkoitus taata sisämarkkinoiden tehokas toiminta.

Asetuksessa säädetään muuntogeenisiä rehuja koskevasta menettelystä. Lisäksi säädetään yhteisestä hyväksymismenettelystä silloin, kun muuntogeenistä tuotetta käytetään sekä elintarvikkeena että rehuna. Yhteisön hyväksyntä muuntogeeniselle elintarvikkeelle

tai rehulle myönnetään avoimella ja keskitetyllä menettelyllä EFSA:n tieteellisen riskinarvioinnin perusteella edellyttäen, että hyväksyntäkriteerit täyttyvät. Hyväksyntä annetaan kymmeneksi vuodeksi ja tuote voidaan edelleen hyväksyä uudelleen kymmenen vuoden kausiksi. Hyväksytyt tuotteet kirjataan muuntogeenisten elintarvikkeiden ja rehujen rekisteriin, johon merkitään myös tiedot tuotteesta, tuotteen turvallisuuden osoittaneista tutkimuksista ja analyysimenetelmistä. Kun hyväksyntä on annettu, on hyväksynnän haltijan varmistettava, että elintarvikkeen tai rehun toimittamiselle tai käytölle mahdollisesti asetettuja ehtoja tai rajoituksia noudatetaan.

Asetuksessa asetetaan muuntogeenisille elintarvikkeille ja rehuille tiettyjä yleisvaatimuksia. Asetuksen mukaan tuote ei saa aiheuttaa haittaa ihmisten tai eläinten terveydelle eikä ympäristölle. Tuote ei myöskään saa johtaa kuluttajaa tai käyttäjää harhaan. Tuote ei saa poiketa vastaavasta elintarvikkeesta tai rehusta siten, että sen tavanomainen käyttö aiheuttaisi ravitsemuksellista haittaa ihmiselle tai eläimelle. Rehu ei saa tuottaa haittaa kuluttajalle huonontamalla eläintuotannon tuotteiden tunnusomaisia ominaisuuksia. Lisäksi asetuksella säädetään GMO:sta valmistettuja elintarvikkeita ja rehuja koskevasta merkintäpakosta. Käytännön syistä asetuksella asetetaan kuitenkin 0,9 prosentin raja-arvo tahattomalle muuntogeenisen aineksen esiintymiselle, jolloin merkintävaatimuksia ei sovelleta.

2.2.9 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1830/2003 muuntogeenisten organismien jäljitettävyydestä ja merkitsemisestä ja muuntogeenisistä organismeista valmistettujen elintarvikkeiden ja rehujen jäljitettävyydestä sekä direktiivin 2001/18/EY muuttamisesta, jäljempänä GMO -jäljitettävyyasetus

Asetusta sovelletaan GMO:sta koostuviin tai niitä sisältäviin tuotteisiin, GMO:sta valmistettuihin elintarvikkeisiin ja niiden ainesosiin sekä GMO:sta valmistettuihin rehuihin, rehuseoksiin ja rehun lisäaineisiin. GMO:sta valmistetulla tuotteella tarkoitetaan asetuksessa tuotetta, joka on kokonaan tai osittain johdettu GMO:sta, mutta joka ei sisällä GMO:ja eikä koostu niistä.

Jäljitettävyydellä tarkoitetaan mahdollisuutta jäljittää GMO:t ja GMO:sta valmistetut elintarvikkeet ja rehut kaikissa tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa. Jäljitettävyyssjärjestelmän avulla helpotetaan muuntogeenisten tuotteiden vetämistä pois markkinoilta silloin, jos niiden todetaan aiheuttavan haittaa ihmisten terveydelle tai ympäristölle. Lisäksi jäljitettävyyssjärjestelmä helpottaa ihmisten terveyteen tai ympäristöön mahdollisesti kohdistuvien vaikutusten kohdennettua seurantaa tarpeen vaatiessa sekä muuntogeenisten tuotteiden merkinnöissä esitettyjen väittämien valvontaa ja todentamista.

Asetus asettaa toimijoille useita vaatimuksia. Toimijoilla on oltava käytössään järjestelmät ja menettelyt, joiden avulla voidaan selvittää kenen käyttöön tuotteet saatetaan ja keneltä ne saadaan käyttöön. Toimijoiden on toimitettava tuotteen vastaanottajalle asetuksessa määritellyt tuotteen tunnistetiedot tuotteen sisältämien yksittäisten GMO:n osalta sekä tieto siitä, onko elintarvike tai rehu valmistettu GMO:sta. Toimijoiden, tuotteen loppukäyttäjää lukuun ottamatta, on säilytettävä tiedot viiden vuoden ajan ja annettava ne toimivaltaisten viranomaisten käyttöön näiden pyynnöstä.

2.2.10 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) n:o 1946/2003 muuntogeenisten organismien valtioiden rajat ylittävistä siirroista

Asetuksen tavoitteena on ennalta varautumisen periaatteen mukaisesti ja rajoittamatta direktiivin 2001/18/EY säännöksiä soveltamista perustaa yhteinen ilmoitus- ja tietojärjestelmä sellaisten muuntogeenisten organismien (GMO) valtioiden rajat ylittäviä siirtoja varten, joilla voi olla haitallisia vaikutuksia biologisen monimuotoisuuden suojeluun ja kestävään käyttöön, ottaen huomioon myös riskit ihmisten terveydelle. Edelleen tavoitteena on varmistaa Cartagena bioturvallisuuspöytäkirjan määräysten täytäntöönpano yhteisön puolesta.

Asetuksen mukaisesti viejä huolehtii kirjallisen ilmoituksen tekemisestä kolmasmaatuonnin kohteena olevan osapuolen toimivaltaisille viranomaisille ennen ensimmäistä tarkoituksellisesti ympäristöön levitettäväksi tarkoitettua GMO:n tarkoituksellista valtioiden rajat ylittävää siirtoa. Pääsääntönä on, että mitään ensimmäistä tarkoituksellista valtioiden rajat ylittävää siirtoa ei saa tehdä ilman tuonnin kohteena olevan osapuolen etukäteistä ja nimenomaista suostumusta. Jos kyseessä on GMO, joka on tarkoitettu käytettäväksi suoraan elintarvikkeena, rehuna tai jalostukseen, komissio tekee ilmoituksen bioturvallisuuden tiedonvälitysjärjestelmään.

2.2.11 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 999/2001 tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevista säännöistä, jäljempänä TSE -asetus

Asetuksessa vahvistetaan eläinten tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden (TSE) ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevat säännöt. Sitä sovelletaan elävien eläinten ja eläinperäisten tuotteiden tuotantoon ja markkinoille saattamiseen, sekä joissakin erityistapauksissa myös niiden vientiin.

Asetuksen mukaan käsitellyn eläinvalkuaisen käyttö on joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta kielletty elintarviketuotannossa käytettävien eläinten ruokinnassa. Kuten aikaisempien säädösten mukaan tiettyjen eläinvalkuaisten, kuten kalajauhon, käyttö rehun valmistuksessa edellyttää valvojan viranomaisen hyväksyntää rehua valmistavalta rehualan toimijalta. Hyväksynnän edellytyksenä on, että edellä mainittu eläinvalkuaisen käsittely eroteetaan täydellisesti märehtijöiden rehujen käsittelystä. Käytännössä tämä tarkoittaa erillisiä valmistuslinjoja. Asetuksen mukaan hyväksyntä vaaditaan myös maataloilta, jotka kasvatavat sekä yksimahaisia elintarviketuotantoeläimiä että märehtijöitä, ja jotka käyttävät kalajauhoa tai kalajauhopitoista tiivistettä kotiseosten valmistuksessa. Hyväksyntä edellytetään myös kaikilta tiloilta, jotka käyttävät kalajauhoa sellaisenaan rehun valmistuksessa. Lisäksi edellytetään kaikkien kalajauhoa tai kalajauhopitoista tiivistettä käyttävien maatilojen rekisteröintiä.

2.2.12 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2160/2003 salmonellan ja muiden tiettyjen elintarvikkeiden kautta tarttuvien tiettyjen zoonosien aiheuttajien valvonnan

Asetuksen tavoitteena on varmistaa, että salmonellan ja muiden zoonosien aiheuttajat havaitaan ja niitä valvotaan asianmukaisin ja tehokkain toimenpitein kaikissa oleellisissa tuotanto-, prosessointi- ja jakeluvaiheissa niiden esiintyvyyden ja kansanterveydelle aiheuttaman riskin vähentämiseksi.

Zoonosien valvonnan perustana ovat Euroopan yhteisön tavoitteet zoonosien esiintyvyyden vähentämiseksi. Asetuksella ei aseteta varsinaisia tavoitteita vaan tämä tehdään

komitologiamenettelyllä. Asetuksessa annetaan kuitenkin aikataulu sille, mihin mennessä yhteisön pitäisi säätää tiettyjä zoonooseja koskevia asetuksia. Tavoitteen asettamisen jälkeen jäsenvaltioiden on esitettävä komission hyväksyttäväksi valvontaohjelma, jonka avulla valtio saavuttaa asetetun tavoitteen. Valvonta kohdistuu ensisijaisesti tuotantoeläimiin alkutuotannossa, mutta tarvittaessa myös elintarvikeketjun muihin osiin. Elintarviketuotannossa käytettäviä eläimiä koskeviin salmonellavalvontaohjelmiin on aina sisällytettävä myös rehujen salmonellavalvonta.

2.2.13 Komission päätös (2004/217/EY) luettelon vahvistamisesta niistä aineksista, joiden markkinoille saattaminen ja käyttö eläinten ravinnoksi on kielletty

Komission päätös sisältää luettelon niistä aineksista, joiden käyttö rehujen valmistuksessa ja eläinten ruokinnassa on kielletty. Komission päätöksen ohella sekä TSE -asetus että sivutuoteasetus sisältävät ruokintakieltoja.

2.2.14 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 852/2004 elintarvikehygieniasta, jäljempänä yleinen elintarvikehygienia-asetus

Asetus sisältää yleiset vaatimukset kaikille elintarviketoimijoille. Uutta yleisessä elintarvikehygienia-asetuksessa ovat liitteen I alkutuotantoa koskevat vaatimukset. Aiemmin alkutuotantoa koskevia elintarviketurvallisuusvaatimuksia on ollut vain maidontuotantotiloille, siipikarjan salmonellavalvonnasta sekä vierasainevalvonnasta. Yleinen elintarvikehygienia-asetus ei tuo alkutuotantoon yksityiskohtaisia vaatimuksia, mutta tiloilla on noudatettava hyviä hygieniakäytäntöjä muun muassa puhtaanapidon, hygieenisten tuotantotilojen, veden, henkilöstön terveydentilan, jätteiden ja tuhoeläinten osalta. eläinlääkkeitä, rehun lisäaineita ja kasvinsuojeluaineita on käytettävä lainsäädännön vaatimusten mukaisesti. Eri-tyisvaatimuksena on tuotantoa koskeva kirjanpito.

2.2.15 Lääkkeitä sisältävien rehujen valmistusta, markkinoille saattamista ja käyttöä koskevista yhteisön vaatimuksista annettu neuvoston direktiivi 90/167/ETY, jäljempänä lääke-rehudirektiivi

Direktiivin tavoitteena on estää vaarat, joita aiheutuu lääkerehujen antamisesta elintarviketuotantoon käytettäville eläimille. Direktiivi sisältää säännökset lääkerehujen valmistuksesta, varastossa pitämisestä ja markkinoille saattamisesta. Lisäksi se sisältää säännökset lääkerehujen valmistajien hyväksymisestä ja lääkkeitä sisältäviä rehuja koskevasta kirjanpidosta sekä lääkkeitä sisältävän rehun määrittämisestä.

2.2.16 Neuvoston direktiivi 96/25/EY rehuaineiden liikkuvuudesta, jäljempänä rehuainedirektiivi

Direktiivin tarkoitus on yhtenäistää säännöt rehuaineiden liikkuvuudesta yhteisössä. Direktiivin liitteessä on avoin luettelo yleisimmistä EU:ssa markkinoitavista rehuaineista. Luetteloon merkitään rehuaineen nimi, kuvaus, laatuvaatimukset sekä tuoteselosteessa esitettävät pakolliset ravintoainemerkinnät. Myös luettelon ulkopuolisia rehuaineita saa laskea liikkeeseen ja käyttää edellyttäen, että ne on nimetty siten, että ne eivät sekaannu luetteloon merkittyihin rehuaineisiin. Lisäksi niiden tulee olla turvallisia ja käyttötarkoitukseensa sopivia. Direktiivissä säädetään tuoteselosteen antamisvelvollisuudesta. Lisäksi direktiivissä säädetään niistä tilanteista, jolloin tuoteselostetta ei tarvita, kuten tilojen välinen kauppa.

2.2.17 Neuvoston direktiivi 79/373/ETY rehuseosten pitämisestä kaupan, jäljempänä rehuseosdirektiivi

Direktiivissä vahvistetaan säännöt rehuseosten liikkuvuudelle yhteisössä. Tuoteselostemerkintöjen osalta direktiivin tarkoitus on varmistaa, että kotieläintuottajille annetaan puolueetonta ja mahdollisimman tarkkaa tietoa rehujen koostumuksesta ja käytöstä. Direktiivi sisältää säännökset tuoteselosteessa ilmoitettavista pakollisista ja vapaaehtoisista tiedoista. Lisäksi direktiivissä säädetään virallisissa tarkastuksissa havaittavista suurimmista sallituista poikkeamista rehujen tuoteselosteessa ilmoitetuista tiedoista.

2.2.18 Neuvoston direktiivi 93/74/ETY erityisravinnoksi tarkoitetuista rehuista, jäljempänä dieettirehudirektiivi

Direktiivissä säädetään erityisravinnoksi tarkoitetuista rehuista. Kyseisten rehujen koostumuksen ja valmistustavan on oltava varta vasten tutkittu vastaamaan kotieläinten erityisiin ravitsemuksellisiin tarpeisiin tilanteissa, jolloin eläinten ruoansulatusjärjestelmä, imeytymisjärjestelmä tai aineenvaihdunta on häiriintynyt. Erityisravinnoksi tarkoitettujen rehujen on selvästi erotuttava ominaisuuksiltaan ja tarkoitukseltaan sekä tavallisista rehuista että lääkeaineita sisältävistä rehuista. Rehujen tuoteselosteessa on oltava merkintä "erikoisruoka-valorio". Erityisravinnoksi tarkoitettujen rehujen sisältämien lisäaineiden tulee olla yhteisön lainsäädännön mukaisesti hyväksyttyjä.

2.2.19 Neuvoston direktiivi 82/471/ETY tietyistä eläinten ruokinnassa käytettävistä tuotteista

Direktiivi koskee tietyillä teknisillä menetelmillä valmistettuja tuotteita, jotka suoraan tai epäsuorasti ovat valkuaislähteitä ja jotka on laskettu liikkeelle yhteisössä rehuina tai rehuissa. Kyseisiä tuotteita saa maahantuoda, markkinoida ja valmistaa vain, jos tuote on mainittu direktiivin liitteissä luetelluissa tuoteryhmissä ja tuotteen käytölle siinä asetetut edellytykset täyttyvät. EY:n lisäaineasetus muutti direktiiviä 82/471/ETY siten, että urea ja sen johdannaiset, aminohapot, aminohappojen suolat ja analogiset aineet siirtyivät EY:n lisäaineasetuksen soveltamisalaan.

2.2. Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

EU:n lainsäädäntö on vaikuttanut keskeisesti kansalliseen rehulainsäädäntöömme Suomen liittyttyä EU:iin vuoden 1995 alusta. Muita rehulainsäädäntöön vaikuttavia tahoja on muun muassa Codex Alimentarius -järjestö.

Codex Alimentarius on YK:n maatalousjärjestö FAO:n ja Maailman terveysjärjestö WHO:n yhteinen elintarvikealan standardointijärjestö. Codex Alimentariuksen asema on korostunut maailman kauppajärjestön WTO:n puitteissa solmitun niin sanotun SPS-sopimuksen myötä. SPS-sopimus määrittää Codexin yhdeksi niistä kansainvälisistä järjestöistä, jonka antamia standardeja tiukempia normeja voidaan kansainvälisessä kaupassa soveltaa vain, jos siihen on tieteellisesti osoitettu peruste. Tällöinkään suoja-toimilla ei saa tarpeettomasti rajoittaa kauppaa.

Valtioiden välinen tilapäisellä määräyksellä toimiva työryhmä (Task Force on Animal Feeding) on valmistellut Codexin eläinten ruokinnan hyvän käytännön ohjeet vuosina 2000–2004. Euroopan unioni on ilmaissut tarpeen jatkaa kansainvälistä työtä hyvien ruokintakäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi. Tarvetta jatkotyöskentelylle on seuraavilla osa-alueilla: vaarojen arviointi ja kriittiset kontrollipisteet (HACCP) - järjestelmän soveltaminen rehujen valmistuksessa, yksityiskohtaisten sääntöjen laatiminen kansainväliselle nopealle hälytysjärjestelmälle (RASFF) sekä haitallisten aineiden minimointi. Codexin torjunta-ainejäamäkomitea käsittelee myös rehujen torjunta-ainejäamäkysymyksiä. Edelleen FAO, WHO ja Maailman eläintautijärjestö OIE työskentelevät eläinten ruokintaan ja rehuihin liittyvien aihealueiden parissa.

Lainsäädäntö muissa maissa

Euroopan unionin jäsenmaiden rehuja ja rehuvalvontaa koskeva lainsäädäntö on pitkälti harmonisoitu. Maiden välillä on kuitenkin merkittäviä eroja lainsäädännön rakenteessa ja valvonnan järjestämisessä. EY-lainsäädännön tarkoituksena on suojella ihmisten ja eläinten terveyttä sekä ympäristön tilaa.

Ruotsissa rehuja ja rehuvalvontaa koskee yksi laki (Foderlagen 1985:295). Rehuvalvontaa johtaa maatalousministeriön alainen virasto (Statens jordbruksverk, SJV). SJV:lla on toimivalta antaa normeja rehusektorille ja se vastaa rehuvalvonnasta. SJV:n lisäksi rehuvalvontaa suorittavat valtuutetut tarkastajat, jotka toimivat lääninhallituksissa. Muita viranomaisia, jotka työskentelevät rehukysymysten parissa, on Valtion eläinlääketieteellinen laitos (Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA).

Tanskassa rehuvalvonta on keskistetty elintarvike- maatalous-, ja kalastusministeriön alaisuuteen kuuluvaan virastoon (Plantedirektorat, Danish Plant Directorate), joka hallinnoi rehusäädöksiä ja valvoo niiden toimeenpanoa rehulain nojalla (Bekendtgørelse af lov om foderstoffer, LBK nr 80 af 02/02/2000).

Norjassa koko elintarvikeketjun turvallisuutta säädellään elintarvikelailla (Lov om matproduksjon og mattrygghet, LOV 2003-12-19 nr 124), jonka soveltamisalassa on elintarvikkeiden ja maatalouden tuotantopanosten turvallisuus, kasvien ja eläinten terveys sekä eläinten hyvinvointi. Rehut kuuluvat maatalouden tuotantopanoksiin. Elintarvikelaissa säädetään toimijoiden ja valvontaviranomaisten yleisistä velvoitteista ja niihin kohdistuvista vaatimuksista sekä maksuista ja rangaistuksista. Yksityiskohtaisempia säännöksiä rehuista antaa maatalousministeriö.

Norjassa rehujen valvonta on jaettu siten, että elintarvikevalvontaviranomaisen (mattilsynet) alainen kansallinen keskus kasvintuotannolle ja kasviperäisille elintarvikkeille vastaa maaeläinten rehujen valvonnasta ja kansallinen keskus kaloille ja kalastustuotteille vastaa kalojen ja vesieläinten rehujen valvonnasta. Valvonta on organisoitu alueisiin ja piireihin, joista viimeksi mainittu suorittaa valvontaa.

Alankomaat on esimerkki jäsenvaltiosta, joka on erityisesti panostanut yhtenäiseen laatu- politiikkaan. Tuotantoeläinten tuotelautekunta (The Livestock Product Board) on julkinen tarkastuslaitos, jonka yhtenä tehtävänä on EU-lainsäädännön toimeenpano. Tuotelautekunta on laatinut säännöt myös hyvistä rehunvalmistuksen tuotantotavoista (GMP), joiden noudattaminen on kuitenkin vapaaehtoista. GMP-säännöt ovat osa koko rehuketjun integ-

roituva valvontajärjestelmää, jossa laboratorioiden tuottamien tulosten oikeellisuuden testaamisella on keskeinen merkitys.

2.3 Nykytilan arviointi

Rehulainsäädäntö on koko Suomen EU-jäsenyyden ajan kehittynyt vilkkaasti. Lainsäädännön tarkoituksena on varmistaa, että rehut ovat turvallisia sekä tuotantoeläimille että kuluttajille. Elintarvikekriisien seurauksena komissio julkaisi vuonna 2000 elintarvikkeiden turvallisuudesta valkoisen kirjan, joka sisälsi lainsäädäntöohjelman ja kuusitoista rehuja koskevaa säädösehdotusta. Valkoisen kirjan pohjalta toteutettavien toimenpiteiden tarkoituksena on ollut parantaa koko elintarvikeketjuun "pellolta pöytään" liittyvää lainsäädäntöä ja tehdä siitä johdonmukaisempi. Valkoisen kirjan myötä komissio on siirtynyt käyttämään lainsäädännön muotona yhä yleisemmin asetuksia aiempien direktiivien sijasta.

Rehukasvien tuotantoon käytettiin Suomessa vuonna 2003 noin 80 prosenttia viljellystä peltoalasta. Suomessa valmistetaan vuosittain noin 1400 miljoona kiloa rehuseoksia, joka on noin yksi prosentti Euroopan unionin teollisten rehuseosten valmistuksesta. Eläintuotteiden myyntitulot koko maa- ja puutarhatalouden myyntitulosta olivat 65 prosenttia vuonna 2004. Eläintuotannossa rehuilla on suuri taloudellinen merkitys. Pääosa tuotantoeläinten ruokintaan tarkoitetuista rehuista tuotetaan ja käytetään suomalaisilla maatiloilla. Elintarviketuotantoeläimille syötettävät rehut ovat pitkälle kotimaisia lukuun ottamatta tarpeellisia valkuaisrehuja kuten soija ja rehun lisäaineita. Rehuteollisuuden tuotteet vastaavat keskimäärin kolmanneksesta suomalaisten tuotantoeläinten energiansaannista, mutta esimerkiksi sikojen ja siipikarjan osalta teollisten rehujen osuus ruokinnassa on huomattavasti suurempi.

Voimassa oleva rehulaki (396/1998) ei vastaa Euroopan yhteisön oikeuden vaatimusta siitä, että yhteisön asetukset ovat sellaisenaan kansallisesti voimassa olevaa oikeutta eikä niitä saa enää erillisin säädöksin tulkita tai panna täytäntöön. EY:n rehulainsäädäntö ja rehulaki sisältävät päällekkäisiä säännöksiä samoista asioista.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tarkoituksena on tehdä rehulakiin Euroopan yhteisön lainsäädännön edellyttämät muutokset. Kansallista rehulainsäädäntöä uudistetaan kumoamalla nykyinen rehulaki ja säätämällä uusi rehulaki, joka sisältää Euroopan yhteisön asetuksia täydentäviä säännöksiä toimivaltaisista viranomaisista, hallinnollisista pakkokeinoista ja rangaistusuhkista. Tämä sääntely on toteutettava laintasoisena. Yhteisön asetuksista koostuvan rehulainsäädännön toimeenpano kansallisella asetuksella ei ole mahdollista, koska hallinnollisista pakkokeinoista ja rangaistuksista on säädettävä lailla.

Lisäksi tällä esityksellä pannaan täytäntöön lääkerehu-, rehuaine-, rehuseos-, dieettirehu ja haitallisten aineiden direktiivi sekä neuvoston direktiivi 82/471/ETY tietyistä eläinten ruokinnassa käytettävistä tuotteista. Edellä mainitut direktiivit oli aikaisemmin pantu täytäntöön voimassa olevalla rehulailla (398/1998) sekä lääkerehuista annetulla maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä (nro 13/EEO/1998), rehuaineista annetulla maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä (40/1999), rehuseoksista annetulla maa- ja metsätalousminis-

terion päätöksellä (41/1999), erityisravinnoksi tarkoitetuista rehuista annetulla maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä (57/95), haitallisista aineista, tuotteista ja eliöistä rehuissa annetulla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (163/1998) ja tietyistä eläinten ruokintaan käytettävistä tuotteista annetulla maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä (183/1994).

3.2 Keskeiset ehdotukset

Lain tavoitteet olisivat keskeisiltä osiltaan samat kuin nykyisessäkin rehulainsäädännössä. Pää tavoitteena on turvata eläintuotannon ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden laatu edistämällä hyvälaatuisten ja turvallisten rehujen käyttöä sekä ehkäistä huonolaatuisten rehujen aiheuttamia taloudellisia tappioita. Lain soveltamisala vastaisi pääosin nykyisen rehulain soveltamisalaa. Uutta lakia sovellettaisiin kaikissa rehun tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa rehun alkutuotannosta sen markkinoille saattamiseen sekä rehujen käyttöön.

Rehuvalvonnan hallinnollinen organisointi on EY:n rehuasetuksissa jätetty kansallisesti päätettäväksi. Rehuvalvonnan keskusviranomaisena toimisi edelleen sama viranomainen, vaikkakin kolme virastoa yhdistävän organisaatiouudistuksen myötä uudella nimellä, eli Elintarviketurvallisuusvirasto. Elintarviketurvallisuusvirasto voisi edelleen käyttää apunaan valtuutettuja tarkastajia ja näytteenottajia rehuvalvonnan tehtävissä. Rajaeläinlääkäreille annetaan toimivalta valvoa eläimistä saatavia rehuja myös rehulain nojalla. Näytteiden analysointia ja laboratorioita koskevissa vaatimuksissa on otettu huomioon EY:n rehulainsäädäntö. Elintarviketurvallisuusvirastolla olisi mahdollisuus hyväksyä ulkopuolisia laboratorioita analysoimaan viranomaisnäytteitä, koska virastolla ei ole mahdollisuutta ylläpitää osaamista ja laitteistoa kaikkiin rehujen analysointitarpeisiin.

Yhteisön valvonta-asetus jättää valvonnan järjestämistavan kansallisesti päätettäväksi. Asetuksessa korostetaan valvonnan suunnitelmallisuutta, avoimuutta ja tehokkuutta. Uudessa rehulaissa viitattaisiin rehuvalvontaa koskevien yleisten vaatimusten osalta EY:n rehulainsäädäntöön. Elintarviketurvallisuusvirastolle asetettaisiin edelleen velvollisuus laatia valvontasuunnitelma.

Pakkokeinosta säätäminen on EY-asetuksissa jätetty kansallisen lainsäädännön varaan. Valvonta-asetus kuitenkin edellyttää, että määräysten vastaiseen toimintaan kohdistetaan tarkoituksenmukaisia hallinnollisia keinoja tai rikosoikeudellisia seuraamuksia. Uudessa rehulaissa on eriasteisia hallinnollisia pakkokeinoja. Valvontaviranomaiselle on myös jätetty harkintavaltaa pakkokeinon soveltamisen osalta.

Valvonta-asetuksen mukaan jäsenvaltioiden on huolehdittava virallisen valvonnan riittävästä rahoituksesta. Asetus jättää kansallisesti päätettäväksi, miltä osin virallisen valvonnan kustannukset katetaan valvontamaksuilla. Periaatteet valvontamaksujen määräytymiselle on esitetty EY-asetuksessa.

4 Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset elinkeinolle ja viranomaisille

Elinkeino

Rehuhygienia-asetuksessa edellytetään vaarojen arviointi ja kriittiset kontrollipisteet (HACCP) -järjestelmän käyttöönottoa kaikilta rehualan toimijoilta rehun alkutuotantoa lukuun ottamatta. Tästä aiheutuu jossain määrin uusia kustannuksia sellaisille toimialoille, kuten pakatun tavaran kuljetusliikkeille ja varastointiliikkeille, jotka eivät aikaisemmin olleet laadunvarmistusvelvoitteen piirissä. Lisäksi tilat, jotka käyttävät lisäaineita tai niitä sisältäviä esiseoksia rehuseosten valmistukseen tulevat HACCP -vaatimuksen piiriin (pois lukien tilat, joilla käytetään vain säilörehun säilöntäaineita sisältäviä esiseoksia). Tilatasolla kustannuksia aiheutuu myös hieman rehu- ja elintarvehygienia-asetusten velvoittamista kirjanpito vaatimuksista (rehun alkuperä, luonne, määrä sekä myydyn/luovutetun rehun määräänpää ja määrä).

EY:n lisäaineasetuksen johdosta rehun lisäaineiden uudelleenarviointi vuoteen 2010 mennessä sekä tämän jälkeen joka 10. vuosi tapahtuva arviointi aiheuttaa jonkin verran kustannuspaineita lisäaineiden hintoihin. Keskeisimmän kustannusvaikutuksen tuo kokkidiostaattien todennäköinen käytön kieltäminen rehun lisäaineina siipikarjan kasvatuksessa vuoden 2012 alusta lähtien. Kokkidiostaateista luopumisen johdosta rehukustannus siipikarjataloudessa nousee arviolta noin 5 prosentilla aiheuttaen koko maassa noin 2,5 miljoonan euron lisäkustannuksen vuositasolla. Lisäksi kustannuksia tulee jossain määrin huonontuneesta rehuhyötysuhteesta, kuolleisuuden noususta ja kokkidioksirokotteista.

GM -elintarvike- ja rehuasetus edellyttää tavanomaisten ja muuntogeenisten rehujen erillään pitämistä, jos osa tuotteista halutaan saattaa markkinoille ilman muuntogeenisiä ainesosia. Vaatimus erillään pidosta rehujen kaikissa käsittelyvaiheissa aiheuttaa rehuteollisuudelle huomattavat lisäkustannukset.

Viranomaiset

Vuoden 2006 alusta sovellettava rehuhygienia-asetus merkitsee rekisteröinti- ja hyväksymisjärjestelmän ulottamista kaikkiin rehualan toimijoihin täydellisen jäljitettävyyden takaamiseksi. Rehuhygienia-asetuksen mukaan toimijoiden tulee hankkia ja käyttää ainoastaan rehua, joka on peräisin ko. asetuksen mukaisesti rekisteröidyistä ja/tai hyväksytyistä tuotantolaitoksista. Lisäksi asetus edellyttää HACCP-järjestelmän käyttöönottoa kaikilta rehualan toimijoilta alkutuotantoa lukuun ottamatta. Vaatimus on uusi kaikille rehualan toimijoille ja tulee aiheuttamaan kustannuksia myös niille toimijoille, jotka ovat olleet laadunvarmistusvelvoitteen piirissä. Asetus tuo rehuvalvonnan piiriin kaupan portaan sekä pakattuja rehuvalmisteita kuljettavat kuljetusliikkeet ja niitä varastoivat varastot. Maksullisista hyväksyntätarkastuksista, rekisteröinnistä ja muusta valvonnasta aiheutuu lisäkustannuksia kaikille rehualan toimijoille.

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen valvonnassa on tällä hetkellä noin 500 rehualan toimijaa. Asetuksen soveltamisen alkaessa kasvintuotannon tarkastuskeskus arvioi rehuvalvonnan piiriin tulevan noin 200 uutta kuljetusliikettä, 50 uutta rehuaineiden valmistajaa, noin 400 tukku- ja vähittäiskauppaa, ja uusia varastoja noin 40. Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen resursseihin kohdistuu vähentämispaineita valtion tuottavuusohjelmassa.

Valvontaa tullaan jatkossa kohdentamaan erityisesti uusien säädösten mukaisiin uusiin toimijoihin. Lisäksi valvonnan tarkastuskäyntejä tullaan ulkoistamaan tarkastuskeskuksen omien resurssien puuttuessa.

Arvio kasvintuotannon tarkastuskeskuksen valvonnan alaisuuteen tulevien uusien toimijoiden määrästä ja toimijoihin kohdistuvien maksullisten tarkastusten määrästä on kuvattu seuraavassa taulukossa.

rekisteröinnin/hyväksynnän kohde	rekisteröitävien määrä/joista hyväksyttävien määrä	hyväksyntätarkastusten tai valvontaan liittyvien tarkastusten määrä			
		2006	2007	2008	2009
kuljetuskalustot	200/50	25	10	10	10
uudet rehuaineiden valmistajat	50/0	5	5	5	5
tukku- ja vähittäiskaupat	400/0	50	50	30	30
varastot	40/10	5	5	5	5

Rehuvalvonnan toiminnan kustannukset (1000 euroa):

	2004	2006	2007	2008	2009
Kustannukset					
maksullinen	802	933	908	901	901
maksuton	1782	2352	2587	2587	2587
yhteensä	2584	3283	3499	3490	3490

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotetulla lailla ei muuteta valvontaan osallistuvien viranomaisten asemaa eikä tehtävänjakoa, lukuun ottamatta rajaeläinlääkäreitä, jotka ehdotuksessa ovat uusi ryhmä toimivaltaisia valvontaviranomaisia.

Valvonnan periaatteet eivät muutu, vaan valvonta perustuu jatkossakin vahvasti toiminnanharjoittajan laadunvarmistusjärjestelmän valvontaan. Valvottavien kohteiden määrä kuitenkin lisääntyy, koska rehuhygieniasetus laajentaa rehuvalvonnan koskemaan esimerkiksi rehuntuotantoa maataloilla. Viranomaisen velvoite pitää rekisteriä rehuketjun kaikista toimijoista sekä rekistereiden aiempaa laajempi sisältö lisäävät viranomaisten työtä. Viranomaisen tehtäviä lisää myös laajentunut hyväksyntämenettelyn piiriin kuuluvien toimijoiden lukumäärä.

Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa jatkossakin keskitetysti virallisten rehuvalvontanäytteiden analysoimisen. Virastolle esitetään mahdollisuutta hyväksyä laboratorioita ana-

lysoimaan viranomaisnäytteitä. Tarvetta muiden laboratorioiden käyttöön on, koska tarve kallista laitteistoa ja erityistä osaamista vaativien näytteiden analysoimiseen on lisääntyvä. Muiden laboratorioiden käyttö näytteiden analysoinnissa tulee kyseeseen esimerkiksi muuntogeenisten rehujen ja dioksiinien valvonnassa. Tiettyjen näytteiden analysoinnin ulkoistaminen on perusteltua kustannussyistä.

Valvonnalle syntyy synergiaetuja, sillä ehdotuksen mukaan rajaeläinlääkärit vastaisivat jatkossa eläimistä saatavien rehujen eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen yhteydessä myös rehulain mukaisesta valvonnasta. Rehulain mukainen valvonta koskisi esimerkiksi pakkausmerkintöjä, rehujen lisäaineita ja jäljitettävyyttä.

Myös rehun lisäaineiden hakemusten arvioiminen EFSA:n toimesta säästää jonkin verran valvontaviranomaisen työpanosta. Rehun lisäainehakemukset arvioitiin aiemmin jäsenvaltioiden toimesta. Toisaalta muuntogeenisiä rehuja koskevien hakemusten käsittely ja toimiminen valtioneuvoston asetuksessa säädettyinä kansallisena yhteysviranomaisena lisää valvontaviranomaisen työtä.

Yhteisön valvonta-asetuksessa vahvistetaan yleiset vaatimukset virallisen rehuvalvonnan järjestämiselle sekä valvontaviranomaisten toiminnalle. Asetuksessa asetetaan myös vaatimuksia valvonnan säännöllisyydelle ja sen suhteuttamista riskeihin. Virallisen rehuvalvonnan järjestäminen on kuitenkin jäsenvaltioiden vastuulla. Uusi asetus ei tältä osin muuta vallitsevaa tilannetta.

4.3 Ympäristövaikutukset

Esityksen tavoitteena on varmistaa, että eläinten rehut ovat niille turvallisia. Rehujen laatu ja turvallisuus ovat pysyneet Suomessa kansainvälisesti katsoen korkealla tasolla. Rehut vaikuttavat osaltaan siihen, että elintarvikkeiden haitallisten aineiden määrät ovat Suomessa lähes poikkeuksetta tasolla, joka ei aiheuta terveyshaittoja ihmisille. Hyvää tilannetta selittää osaltaan se, että rehujen kautta elintarvikeketjuun ei juuri siirry ei-toivottuja aineita.

Rehujen ympäristövaikutukset huomioidaan erityisesti lisäaineiden ja muuntogeenisten tuotteiden tuotekohtaisten hakemusten arvioinneissa. Yhteisö on vahvistanut ja yhtenäistänyt riskinarviointiaan perustamalla EFSA:n, joka arvioi muun muassa edellä mainitut tuotteet niin ihmisten ja eläinten kuin myös ympäristön turvallisuuden kannalta. Pyrkimys vähentää ympäristön kuormitusta näkyy myös siinä, että rehuissa sallittujen haitallisten aineiden ja tuotteiden enimmäispitoisuuksia on laskettu ja säätelyn piiriin on otettu uusia aineita, kuten dioksiinien kaltaiset PCB:t. Tietyille lisäaineille, kuten hivenaineille, asetettu- ja enimmäispitoisuuksia on niin ikään tarkasteltu uudelleen ympäristöön aiheutuvien haitallisten pitoisuuksien vähentämiseksi minimiin. Entsyymien avulla puolestaan pyritään parantamaan rehuhyötysuhdetta josta seurauksena on vähentynyt ravinteiden, kuten fosforin, erittyminen ympäristöön.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

EY-lainsäädäntöä on kehitetty viime vuosina siten, että elintarvikkeita ja rehuja koskevat yleiset periaatteet on koottu samoihin säädöksiin. Yhdenmukaisten periaatteiden ja vaatimusten vahvistamista koko ketjulle on pidetty keskeisenä elintarviketurvallisuuden vahvistamisen kannalta. Yleisessä elintarvikeasetuksessa vahvistetaan periaate, että ensisijai-

nen vastuu rehujen ja elintarvikkeiden turvallisuudesta on toimijalla. Viranomaisen velvollisuus on omilla toimillaan varmistaa, että rehualan toimijat täyttävät heitä koskevat velvoitteet. Rehualan toimijan ensisijaisesta vastuusta rehujen turvallisuudesta sekä velvollisuudesta laadunvarmistuksen toteuttamiseen säädetään jo voimassa olevassa kansallisessa lainsäädännössä.

Rehujen turvallisuutta koskevien toimenpiteiden tulee ensisijaisesti perustua tieteelliseen riskinarviointiin. Riskianalyysi tarjoaa järjestelmän tehokkaiden, oikein kohdennettujen ja oikeasuhteisten toimenpiteiden määrittämiseksi.

5 Asian valmistelu

Ehdotus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriön asettamassa työryhmässä, jonka tehtävänä oli valmistella ehdotus rehulaiksi ja sen perustelumustioksi. Valmistelussa tuli ottaa huomioon EY:n elintarvike- ja rehuvalvontaa koskeva säädöskehitys. Työryhmän tuli kuulla työnsä aikana sidosryhmiä ja käytännön valvontaa suorittavia. Työryhmän ehdotus valmistui 10 päivänä maaliskuuta 2006 (MMM työryhmämuistio 2006:xx).

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen (*kirjoitetaan myöhemmin*)

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1.1 Rehulaki

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Tavoite. Ehdotetun lain yleisenä tavoitteena on, että eläinten ruokintaan käytettävät rehut eivät aiheuta vaaraa ihmisten ja eläinten terveydelle eikä ympäristölle. Rehujen turvallisuudesta säädetään myös yleisessä elintarvikeasetuksessa, jonka mukaan markkinoille saatettavien ja eläimille annettavien rehujen tulee olla turvallisia. Rehua ei mainitun asetuksen mukaan pidetä turvallisena, jos katsotaan, että sillä on haitallinen vaikutus ihmisten tai eläinten terveydelle. Välillisesti säännöksillä pyritään turvaamaan myös, että eläimistä saatavat elintarvikkeet eivät rehusta johtuvista syistä aiheuta vaaraa kuluttajien terveydelle. Eläimistä saatavien tuotteiden laatu ja tuotannon tehokkuus riippuvat ratkaisevasti ruokintaan käytettyjen rehujen laadusta ja turvallisuudesta. Myös sillä, että rehuista annetaan totuudenmukaiset ja riittävät tiedot, on keskeinen merkitys rehujen oikean ja turvallisen käytön edellytysten takaamisessa. Rehuista annettavia tietoja koskeva vaatimus koskee eläintuottajille ja toisille rehualan toimijoille pakkausmerkinnöissä tai muussa markkinoinnissa annettavia tietoja. Jäljitettävyyden varmistaminen on elintarviketurvallisuuden kannalta yksi keskeinen tekijä. Jäljitettävyyden avulla voidaan ongelmatilanteissa poistaa määräystenvastaiset rehut kohdennetusti markkinoilta ja eläintiloilta. Sen lisäksi, että jäljitettävyys on keskeinen tekijä elintarviketurvallisuuden kannalta, jäljitettävyys on tärkeää myös rehuista annettavien tietojen totuudenmukaisuutta tai muuta määräystenmukaisuutta selvitetäessä. Jäljitettävyyttä tarvitaan esimerkiksi muuntogeenisten rehujen ja luonnonmukaisella tuotantotavalla tuotettujen rehujen ja niitä koskevien merkintöjen oikeellisuuden selvittämisessä.

2 §. Soveltamisala. Lakia ehdotetaan sovellettavaksi rehuihin ja niiden käsittelyolosuhte-

siin, rehualan toimijoihin ja rehuvalvontaan kaikissa rehujen tuotanto-, jalostus- ja jakeluketjun vaiheissa alkutuotannosta kuluttajaan saakka sekä rehujen käyttöön eläinten ruokinnassa. Rehujen turvallisuuden, koostumuksen, alkuperän ja muiden niitä koskevien vaatimustenmukaisuuden varmistamisen kannalta on tärkeää, että laki kattaa rehuketjun kokonaisuudessaan. Voimassa oleva rehulaki ei ole koskenut alkutuotantoa siinä laajuudessa kuin EY:n uusi rehulainsäädäntö edellyttää. Myös yleinen elintarvikeasetus koskee koko rehuketjua. Laki koskisi voimassa olevan rehulain tavoin myös rehun vastikkeetonta luovutusta.

Euroopan unioniin tuotavien rehujen tulee täyttää yleisen elintarvikeasetuksen 11 artiklassa ja sieltä vietävien rehujen 12 artiklassa asetetut vaatimukset. Yhteisön markkinoille saatettavien ja yhteisöstä vietävien rehujen on oltava yhteisön elintarvikelainsäädännön mukaisia, elleivät tuojamaan viranomaiset muuta vaadi tai ellei tuojamaan lainsäädännöstä muuta johdu. Rehuja, jotka eivät täytä yhteisön elintarvikelainsäädännön mukaisia määräyksiä, saa viedä ainoastaan edellyttäen, että kohdemaan toimivaltaiset viranomaiset ovat nimenomaisesti siihen suostuneet. Sellaisia rehuja, jotka eivät ole turvallisia ei saa viedä yhteisön ulkopuolelle edes kohdemaan suostumuksella. Elintarvikelainsäädäntöön sisältyy yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti kaikki rehujen tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheet.

3 §. Euroopan yhteisön rehulainsäädäntö. Pykälässä säädetään lain soveltamisalaan kuuluvan Euroopan yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanosta ja valvonnasta. Euroopan yhteisön lainsäädännössä on huomattava määrä rehujen turvallisuutta, rehuista annettavia tietoja, rehualan laitoksia ja muita rehuihin liittyviä asioita koskevia säädöksiä, jotka asetavat rehualan toimijoille velvoitteita ja joiden noudattamista viranomaisten tulee valvoa.

Pykälässä luetellaan ne Euroopan yhteisön rehulainsäädäntöön kuuluvat asetukset, joita sovelletaan suoraan sellaisenaan, mutta jotka edellyttävät lisäksi kansallisia täytäntöönpanotoimia. Asetusten sisältö on kuvattu yleisperusteluiden kohdassa 2.2. Asetusten lisäksi rehulailla ja sen nojalla annettavilla säädöksillä on tarkoitus implementoida joukko yhteisön direktiivejä, joiden sisältö on kuvattu yleisperusteluiden kohdassa 2.2.

Lain säännöksiä, joissa viitataan Euroopan yhteisöön tai Euroopan unionin jäsenvaltioihin, sovellettaisiin myös Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen edellyttämässä laajuudessa Euroopan talousalueeseen ja sen jäsenvaltioihin.

4 §. Suhde muuhun lainsäädäntöön. Rehujen turvallisuuden varmistamiseksi noudatettaisiin ehdotetun lain ja sen nojalla annettavien sekä voimassa olevan lain nojalla annettujen säännösten lisäksi, mitä rehuista muissa laeissa tai niiden nojalla annetuissa säännöksissä säädetään. Eläinperäisten rehujen hygieenisen laadun turvaamisesta eläintautien vastustamiseksi, ennalta ehkäisemiseksi ja leviämisen estämiseksi sekä eläinperäisten rehujen hygieeniselle laadulle asetettavista vaatimuksista ja niiden noudattamisen valvonnasta rehuja valmistettaessa, Euroopan yhteisön sisämarkkinoilla Suomeen tuotaessa ja Suomesta viettäessä sekä Suomesta Euroopan yhteisön ulkopuolisiin maihin viettäessä säädetään eläintautilaissa (55/1980). Euroopan yhteisön ulkopuolisista maista tuotavien eläinperäisten rehujen tuontivaatimuksista ja -valvonnasta säädetään eläinlääkinnällisistä rajatarkastuksista annetussa laissa (1192/1996). Radioaktiivisten aineiden mittaamisesta ja säteilyturvallisuudesta elintarvikkeissa säädetään säteilylaissa (592/1991), jonka toimeenpanosta vastaa Säteilyturvakeskus (STUK). STUK:n toimialaan kuuluu koko elinympäristön säteilyvalvonta. Elintarvikkeiden säteilytason enimmäistason määrittämisessä otetaan huo-

mioon myös rehujen vaikutus. Säteilyvaaratilanteessa STUK:n tehtävänä on antaa ilmoituksia, varoituksia ja suojelutoimia koskevia suosituksia.

5 §. Määritelmät. Lakiehdotuksen 5 §:ään on koottu laissa esiintyvien käsitteiden määritelmiä. Osa laissa käytettäväksi ehdotetuista määritelmistä perustuu EY-asetuksissa käytettyihin määritelmiin, minkä vuoksi laissa viitataan asianomaisiin EY-säännöksiin. Määritelmien sisältöä perustellaan seuraavasti:

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan *rehulla* tarkoitetaan tässä laissa rehua siten kuin se on määritelty yleisessä elintarvikeasetuksessa. Yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 4 kohdan mukaan *rehulla* tarkoitetaan mitä tahansa suun kautta tapahtuvaan eläinten ruokintaan tarkoitettua ainetta tai tuotetta, mukaan lukien lisäaineet, riippumatta siitä, onko se jalostettu, osittain jalostettu vai jalostamaton.

Kohtien 2-3, 7-9 sekä 18 määritelmät vastaavat voimassa olevan lain määritelmiä.

Kohdan 2 *rehuaineella* tarkoitettaisiin rehuainedirektiivin 2 artiklan a kohdan mukaan erilaisia rehuseosten valmistukseen tai esiseosten kantaja-aineiksi tarkoitettuja ja joko suoraan sellaisenaan tai jalostuksen jälkeen eläinten ruokintaan tarkoitettuja kasvi- tai eläinperäisiä tuotteita sellaisenaan, tuoreena tai säilöttynä ja niiden teollisia johdannaisia riippumatta siitä, sisältävätkö ne lisäaineita. Kohdan 3 *erityisravinnoksi tarkoitettulla rehulla* tarkoitettaisiin dieettirehudirektiivin artiklan 2 kohdan c mukaisia rehuseoksia, jotka erityisen koostumuksensa tai erityisen valmistusmenetelmänsä vuoksi erottuvat selvästi sekä tavallisista että lääkkeitä sisältävien rehujen valmistusta, markkinoille saattamista ja käyttöä koskevista vaatimuksista annetussa neuvoston direktiivissä 90/167/ETY määritellyistä tuotteista ja jotka kuvataan tuotteiksi, joiden tarkoituksena on täyttää tiettyjä erityisiä ravitsemuksellisia tarpeita. Kohdan 7 *lääkerehulla* tarkoitettaisiin lääkerehudirektiivin mukaisesti lääke-esiseoksen ja rehun sekoitusta, joka on tarkoitettu annettavaksi eläimelle sairauden parantamiseksi, lievittämiseksi tai ehkäisemiseksi. Kohdan 8 *rehuseoksella* tarkoitettaisiin rehuseosdirektiivin 2 artiklan b kohdan mukaisesti rehuaineiden seosta, joka on täysrehua tai täydennysrehua, riippumatta siitä, sisältääkö rehuaine lisäaineita. Kohdan 9 *haitallisella aineella ja tuotteella* tarkoitettaisiin haitallisten aineiden direktiivin artiklan 2 kohdan l mukaisia aineita tai tuotteita, taudinaiheuttajia lukuun ottamatta, joita on eläinten rehuksi tarkoitettussa tuotteessa ja /tai tuotteen yhteydessä ja joka aiheuttaa mahdollisen vaaran eläinten tai ihmisten terveydelle taikka ympäristölle tai voi vaikuttaa kielteisesti kotieläintuotantoon. *Haitallisella eliöllä* tarkoitettaisiin rehun hygieenistä laatua huonontavia tai taudinaiheuttavia mikrobeja haitallisista aineista, tuotteista ja eliöistä annetun maa- ja metsätalousministeriön päätöksen (163/1998) liitteen 3 mukaisesti. Kohdan 18 *viennillä* tarkoitettaisiin vientiä muihin kuin Euroopan Unionin jäsenvaltioihin.

Kohdan 4 *erityisellä rehuaineella* tarkoitettaisiin tiettyjä eläinten ruokinnassa käytettäviä tuotteita koskevan neuvoston direktiivin 82/471/ETY artiklan 1 kohdan 1 mukaisia tietyillä teknisillä menetelmillä valmistettuja tuotteita, jotka suoraan tai epäsuorasti ovat valkuaislähteitä ja jotka on laskettu liikkeelle yhteisössä rehuina tai rehuissa lukuun ottamatta sellaisia valkuaislähteitä, jotka kuuluvat GM -elintarvike- ja rehuasetuksen soveltamisalaan.

Kohdan 5 mukaan *rehun lisäaineella* tarkoitettaisiin rehun lisäaineita siten kuin ne on määritelty EY:n lisäaineasetuksessa. EY:n lisäaineasetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan rehun lisäaineella tarkoitetaan aineita, mikro-organismeja tai valmisteita, rehuaineita ja esiseoksia lukuun ottamatta, jotka tarkoituksellisesti lisätään rehuihin tai veteen ja

joilla on yksi tai useampi lisäaineasetuksen 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista vaikutuksista. Rehun lisäaineen on 5 artiklan 3 kohdan mukaan vaikutettava suotuisasti rehun tai eläintuotteiden ominaisuuksiin tai akvaariokalojen tai häkkilintujen väriin, taikka täytettävä eläinten ravitsemukselliset tarpeet, taikka vaikutettava suotuisasti eläintuotannon ympäristövaikutuksiin taikka eläintuotantoon, eläinten tuotokseen tai hyvinvointiin erityisesti vaikuttamalla eläimen suoliston mikrobistoon tai rehujen sulavuuteen, taikka saatava aikaan kokkidiostaattinen tai histomonostaattinen vaikutus.

Kohdan 6 mukaan *muuntogeenisellä rehulla* tarkoitettaisiin GM- rehu- ja elintarvikeasetuksen 2 artiklan 7 kohdan mukaisesti rehua, joka sisältää muuntogeenisiä organismeja, koostuu niistä tai on valmistettu niistä.

Kohdan 10 mukaan *rehualan toimijalla* tarkoitettaisiin yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti luonnollista tai oikeushenkilöä tai -henkilöitä, jotka ovat vastuussa elintarvikelainsäädännön vaatimusten noudattamisen varmistamisesta valvonnassaan olevassa rehualan yrityksessä. Rehuyritys on puolestaan määritelty yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 5 kohdassa voittoa tuottavaksi tai tuottamattomaksi julkiseksi tai yksityiseksi yritykseksi, joka toteuttaa mitä tahansa rehujen tuotantoon, käsittelyyn, jalostukseen, varastointiin, kuljetukseen tai jakeluun liittyviä toimia. Rehuyrityksellä tarkoitetaan yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 5 kohdan mukaan myös tuottajaa, joka tuottaa, jalostaa tai varastoi rehuja omistamiensa elintarviketuotantoon käytettävien eläinten ruokkimiseksi.

Kohdan 11 mukaan *markkinoille saattamisella* tarkoitettaisiin yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 8 kohdan mukaisesti rehun hallussa pitämistä sen myyntiä varten, myös myytäväksi tarjoamista tai muuta joko ilmaiseksi tai korvausta vastaan tapahtuvaa siirtoa sekä itse myyntiä, jakelua ja muita siirtomuotoja.

Kohdan 12 mukaan *jäljitettävyydellä* tarkoitettaisiin yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 15 kohdan mukaisesti mahdollisuutta jäljittää rehu kaikissa tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa ja seurata sitä näissä kyseisissä vaiheissa.

Kohdan 13 mukaan *tuotanto- jalostus- ja jakeluvaiheilla* tarkoitettaisiin yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 16 kohdan mukaisesti mitä tahansa vaihetta, rehun alkutuotannosta sen varastointiin, kuljetukseen, jakeluun, myyntiin tai toimittamiseen asti edellä mainitut vaiheet mukaan luettuna. Jalostusvaihe sisältää myös rehun valmistuksen. Määritelmään sisältyy myös rehujen tuonti, vienti ja kauttakuljetus.

Kohdan 14 mukaan *rehun alkutuotannolla* tarkoitettaisiin rehuhygieniasetuksen 3 artiklan f kohdan mukaisesti maataloustuotteiden tuotantoa. Tällaisia olisivat esimerkiksi viljely, sadonkorjuu, lypsäminen, eläinten kasvatusta seuraukseen asti sekä kalastus. Alkutuotannon tuotteita ovat esimerkiksi vilja, heinä ja säilörehu sekä raakamaito ja perkaamaton tai aluksella perattu kala.

Kohdan 15 mukaan *rehuhygienialla* tarkoitettaisiin rehuhygieniasetuksen 3 artiklan a kohdan mukaisesti kaikkia toimenpiteitä ja vaatimuksia, jotka ovat tarpeen vaarojen hallitsemiseksi ja sen varmistamiseksi, että rehut sopivat eläinten ravinnoksi käyttötarkoituksensa mukaisesti.

Kohdan 16 mukaan *HACCP -järjestelmällä* tarkoitettaisiin vaara-analyysin ja kriittisten valvontapisteiden (Hazard Analysis and Critical Control Points), järjestelmää, jossa kriittisten

valvontapisteiden avulla tunnistetaan kaikki mahdolliset vaarat, jotka liittyvät rehuntuotannon kaikkiin vaiheisiin, kuten rehun raaka-aineisiin, tuotantoon, jalostukseen, jakeluun ja käyttöön.

Kohdan 17 tuonnilla tarkoitettaisiin valvonta-asetuksen 2 artiklan 15 kohdan mukaisesti rehujen tai elintarvikkeiden luovutusta vapaaseen liikkeeseen tai aikomusta luovuttaa rehu tai elintarvike vapaaseen liikkeeseen yhteisön tullikoodeksista annetun asetuksen (ETY) N:o 2913/92 79 artiklan tarkoittamassa merkityksessä jollakin valvonta-asetuksen liitteessä I tarkoitetulla alueella.

Pykälän 2 momentin mukaan, mitä laissa säädettäisiin Euroopan yhteisöstä tai Euroopan unionin jäsenvaltioista, sovellettaisiin Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen edellyttämässä laajuudessa myös Euroopan talousalueeseen ja sen jäsenvaltioihin, kuten Norjaan, Liechtensteiniin ja Islantiin.

2 luku. Rehuja koskevat vaatimukset

6 §. Rehujen yleiset laatuvaatimukset. Lakiin ehdotetaan otettavaksi yleinen rehujen turvallisuutta ja laatua koskeva säännös, jonka mukaan rehujen tulee olla aitoja, hyvälaatuisia ja turvallisia sekä eläinten ravitsemukseen sopivia. Pykälää sovellettaisiin yhdessä yleisen elintarvikeasetuksen 11, 12 ja 15 artiklojen kanssa. Yleisessä elintarvikeasetuksessa asetettujen yleisten vaatimusten lisäksi rehujen on täytettävä myös muut rehuille asetetut vaatimukset. Rehujen tulee olla esimerkiksi kemialliselta, fysikaaliselta ja mikrobiologiselta laadultaan ja koostumukseltaan sellaisia, että ne täyttävät rehuille EY:n rehulainsäädännössä ja ehdotetussa laissa asetetut vaatimukset. Rehujen tulee myös olla aitoja, jolla tarkoitetaan sitä, että rehuaineesta käytettävän nimen tulee vastata rehuaineesta annettua kuvausta, ja että rehuaineen kasvitieteellisen puhtauden on oltava vähintään 95 prosenttia.

Rehu ei saisi 2 momentin mukaan sisältää sellaisia määriä haitallisia aineita, tuotteita tai eliöitä, että sen käytöstä voisi aiheutua vaaraa ihmisten ja eläinten terveydelle tai turvallisuudelle taikka ympäristölle. Haitallisten aineiden ja tuotteiden suurimmista sallituista pitoisuuksista rehuissa annetulla neuvoston direktiivillä 2002/32/EY on määrätty suurimmista sallituista haitallisten aineiden ja tuotteiden pitoisuuksista. Lisäksi rehujen hygieniavalvonta, kuten salmonellavalvonta, on Suomessa olennainen osa rehuvalvontaa. Rehuissa ei saa esiintyä salmonellaa. Voimassa olevan lain perusteella on säädetty maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä 163/1998 yksityiskohtaiset säännökset haitallisten aineiden, tuotteiden ja eliöiden sallituista enimmäispitoisuuksista rehuissa. Ehdotuksen mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan jatkossakin antaa yksityiskohtaisia säännöksiä haitallisten aineiden, tuotteiden ja eliöiden sallituista enimmäispitoisuuksista rehuissa. Edelleen rehuihin sovelletaan torjunta-ainejäämien enimmäismääristä kasvi- ja eläinperäisissä elintarvikkeissa ja rehuissa tai niiden pinnalla sekä neuvoston direktiivin 91/414/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (396/2005).

7 §. Rehuaineet. Pykälän 1 momentin mukaan rehuaineiden tulee olla laadultaan, koostumukseltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellaisia, että ne soveltuvat eläinten ruokintaan. Rehuaineiden pitää täyttää niille asetetut kemiallista, fyysistä ja mikrobiologista sekä terveydellistä laatua koskevat vaatimukset.

Rehuaineista säädetään neuvoston direktiivissä 96/25/EY rehuaineiden liikkuvuudesta ja

käytöstä, direktiivien 70/524/ETY, 74/63/ETY, 82/471/ETY ja 93/74/ETY muuttamisesta sekä direktiivin 77/1919/ETY kumoamisesta. Voimassa olevan lain perusteella säädetään maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä 40/1999 rehuaineiden valmistamisesta, markkinoille saattamisesta, käytöstä ja maahantuonnista.

Maa- ja metsätalousministeriö on merkinnyt päätöksen 40/1999 liitteeseen 2 keskeisimmät rehuaineet, joita saa valmistaa, saattaa markkinoille, käyttää rehujen valmistukseen tai eläinten ruokintaan sekä maahantuoda. Myös muita kuin luetteloon merkittyjä rehuaineita saa kuitenkin valmistaa, saattaa markkinoille ja käyttää rehujen valmistukseen ja eläinten ruokintaan edellyttäen, että rehuaine erottuu selvästi luettelossa mainituista nimistä ja kuvauksista eikä johda harhaan sen ostajaa, muuta luovutuksensaajaa tai käyttäjää.

Pykälän 4 momentin mukaan tarkempia säännöksiä rehuaineista voidaan jatkossakin antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

8 §. Erityiset rehuaineet. Pykälän 1 momentin mukaan erityisten rehuaineiden tulee olla laadultaan, koostumukseltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellaisia, että ne soveltuvat eläinten ruokintaan. Niillä tulee olla typpi- tai valkuaislähteenä ravintoarvoa eläimille. Tällaisia rehuja ovat esimerkiksi käymisreaktiolla valmistettujen aminohappojen sivutuotteet ja eläin- tai kasviperäisillä substraateilla tuotetut hiivat. Erityisten rehuaineiden riskinarviointi tehdään keskitetysti EFSA:n toimesta. Luvan myöntämistä koskeva käsittely tapahtuu keskitetysti yhteisötasolla sääntelykomiteamenettelyssä. Erityisistä rehuaineista säädetään neuvoston direktiivissä 82/471/ETY tietyistä eläinten ruokinnassa käytettävistä tuotteista. Voimassa olevan lain perusteella erityisistä rehuaineista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella 60/05 eläinten ruokintaan käytettävistä tuotteista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että vain sellaisia erityisiä rehuaineita saa valmistaa, saattaa markkinoille, käyttää rehujen valmistukseen tai eläinten ruokintaan sekä maahantuoda, jotka maa- ja metsätalousministeriö on merkinnyt asetuksen 60/05 liitteeseen 1 ja jotka täyttävät luettelossa ministeriön tarkemmin asettamat vaatimukset esimerkiksi tuoteselostemerkintöjen osalta.

Pykälän 3 momentin mukaan tarkempia säännöksiä erityisistä rehuaineista voidaan jatkossakin antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

9 §. Erityisravinnoksi tarkoitetut rehut. Pykälän 1 momentin mukaan erityisravinnoksi tarkoitettujen rehujen tulee olla laadultaan, koostumukseltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellaisia, että ne soveltuvat eläinten ruokintaan. Erityisravinnoksi tarkoitettujen rehujen koostumuksen ja valmistustavan tulee olla varta vasten tutkittu vastaamaan sellaisten eläinten erityisiin ravitsemuksellisiin tarpeisiin, joiden ruoansulatusjärjestelmä, imeytymisjärjestelmä tai aineenvaihdunta on häiriintynyt tai saattaa häiriintyä väliaikaisesti tai lopullisesti. Erityisravinnoksi tarkoitetuista rehuista säädetään komission direktiivissä 93/74/ETY. Voimassa olevan lain perusteella erityisistä rehuaineista säädetään maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä 57/1995.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että vain sellaisia erityisravinnoksi tarkoitettuja tuotteita saa valmistaa, saattaa markkinoille, käyttää rehujen valmistukseen tai eläinten ruokintaan sekä maahantuoda, jotka maa- ja metsätalousministeriö on merkinnyt päätöksen 57/1995 liitteen 1 osan B luetteloon ja jotka täyttävät luettelossa ministeriön tarkemmin asettamat vaatimukset esimerkiksi tuoteselostemerkintöjen osalta.

Pykälän 3 momentin mukaan tarkempia säännöksiä erityisravinnoksi tarkoitetuista rehuista voidaan jatkossakin antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

10 §. Rehun lisäaineet. EY:n lisäaineasetuksella säädetään rehun lisäaineiden turvallisuusarvioinnista, hyväksymisestä ja merkinnöistä. Lisäaineiden riskinarviointi tehdään keskitetysti EFSA:n toimesta. Luvan myöntämistä koskeva käsittely tapahtuu keskitetysti yhteisötasolla sääntelykomiteamenettelyssä.

Vain sellaisia rehun lisäaineita saa saattaa markkinoille, käyttää rehujen valmistukseen ja eläinten ruokintaan sekä tuoda, jotka ovat hyväksytyt EY:n lisäaineasetuksen mukaisesti. Komission ylläpitämään rehun lisäainerekisteriin merkitään kaikki yhteisössä hyväksytyt rehun lisäaineet. Komissio vastaa lisäainerekisterin ylläpidosta, mistä johtuen pykälä on muuttunut asiasisällöltään voimassa olevan lain pykälään 9 verrattuna. Rehun lisäaineita ovat myös säilörehun säilöntäaineet (säilörehun lisäaineet) sekä urea ja sen johdannaiset, aminohapot ja niiden suolat sekä aminohappojen hydroksianalogit, joista voimassa olevassa laissa on säädetty pykälässä 6.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella rehun lisäaineista (43/05) säädetään EY:n lisäaineasetuksen 25 artiklan 1 kohdan jälkimmäisessä osassa mainituista lisäaineista. Kyseisen kohdan mukaan sellaisia lisäaineita, joista jäsenvaltiot ovat jättäneet huomautuksensa ennen EY:n lisäaineasetuksen soveltamispäivää, pidetään ns. olemassa olevina tuotteita. Kyseisiin lisäaineisiin sovelletaan EY:n lisäaineasetuksen mukaisia vaatimuksia tämän kuitenkaan rajoittamatta kunkin olemassa olevan tuotteen pakkausmerkintöjä, markkinoille saattamista ja käyttöä koskevien erityisedellytysten soveltamista.

11 §. Muuntogeeniset rehut. GM -rehu- ja elintarvikeasetuksella vahvistetaan säännöt GM-rehujen turvallisuusarvioinnille, hyväksymiselle ja merkinnöille. Näiden tuotteiden riskinarviointi tehdään keskitetysti EFSA:n toimesta. Luvan myöntämistä koskeva käsittely tapahtuu keskitetysti yhteisötasolla sääntelykomiteamenettelyssä. Jos rehun ainesosana on käytetty muuntogeenistä raaka-ainetta, siitä on ilmoitettava rehun merkinnöissä, vaikka muuntelua ei voitaisi lopputuotteesta analyytisesti todentaa. Merkintävelvoitteella halutaan tarjota rehun käyttäjälle mahdollisuus tehdä valinta perinteisen ja muuntogeenisen rehun välillä. Muuntogeenisten rehujen valvontaan sovellettaisiin, mitä rehujen valvonnasta on muualla säädetty. GMO- jäljitettävyyasetuksella vahvistetaan säännöt muuntogeenisistä organismeista(GMO) koostuvien tai niitä sisältävien tuotteiden sekä muuntogeenisistä organismeista valmistettujen elintarvikkeiden ja rehujen jäljitettävyydelle. Tavoitteena on helpottaa merkitsemistä, seurata vaikutuksia ympäristöön ja tarvittaessa terveyteen ja toteuttaa asianmukaisia riskinhallintatoimenpiteitä, joihin kuuluu tarvittaessa tuotteiden poistaminen markkinoilta.

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella 910/2004 säädetään asetuksen 1829/2003 edellyttämästä kansallisesta yhteysviranomaisesta, muuntogeenisten rehujen turvallisuusarvioinnista. sekä muuntogeenisten rehujen hyväksymistä koskevan kansallisen kannan muodostamisesta. Tämän lisäksi tarkempia säännöksiä muuntogeenisistä rehuista voitaisiin antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

12 §. Rehuseokset. Pykälän mukaan rehuseos saa sisältää vain edellä 7–11 §:ssä tarkoitettuja, niille säädetty tai määrätty vaatimukset täyttäviä rehuja. Pykälä vastaa asialliselta sisällöltään voimassa olevan lain 10 §:ää. Rehuseoksista säädetään neuvoston direktiivillä

79/373/ETY rehuseosten liikkuvuudesta. Voimassa olevan lain perusteella erityisistä rehuaineista säädetään maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä 41/1999.

Pykälän 2 momentin mukaan tarkempia säännöksiä rehuseoksista voidaan jatkossakin antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

13 §. Lääkerehut. Pykälän mukaan lääkerehun valmistuksessa saa käyttää vain sellaista lääke-esiseosta, jonka lääkelaitos on lääkelain (395/1987) nojalla antamassaan myyntiluvassa tai muussa lääkevalmisteen kulutukseen luovuttamista koskevassa luvassa hyväksynyt rehuihin sekoitettavaksi. Pykälän soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavan siten, että se kattaisi entistä selkeämmin myös tiloilla tapahtuvan lääkerehun valmistamisen. Lääkerehuista säädetään lääkkeitä sisältävien rehujen valmistusta, markkinoille saattamista ja käyttöä koskevista vaatimuksista yhteisössä annetun neuvoston direktiivin 90/167/ETY mukaisesti. Voimassa olevan lain perusteella lääkerehuista säädetään maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä 13/EEO/1998.

Pykälän 3 momentin mukaan tarkempia säännöksiä lääkerehun valmistamisesta, markkinoille saattamisesta, määräämisestä ja käytöstä voidaan jatkossakin antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

14 §. Rehusta annettavia tietoja koskevat yleiset vaatimukset. Pykälässä säädettäisiin rehusta annettavista tiedoista. Säännös koskee rehuista eri tavoin markkinoinnin yhteydessä, esimerkiksi tuoteselosteessa, esitteessä, mainoksessa tai sähköisesti, esimerkiksi internetissä, annettavia tietoja. Rehusta annettavien tietojen tulee olla totuudenmukaisia. Rehusta annettavat tiedot eivät myöskään saa olla harhaanjohtavia. Harhaanjohtavien tietojen antaminen on kiellettyä myös yleisen elintarvikeasetuksen 16 artiklan mukaan. Myös sinänsä totuudenmukaisten tietojen antaminen voi olla harhaanjohtavaa, jos esimerkiksi jokin olennainen seikka jätetään mainitsematta. Myös kuluttajansuojalakiin (38/1978) ja sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin (1061/1978) sisältyy harhaanjohtavien tietojen antamista koskeva kielto sekä vaatimus totuudenmukaisten tietojen antamisesta.

Voimassa olevan rehulain 21 §:n mukaan rehuja markkinoille saatettaessa ostajille ei ole saanut antaa tietoja, jotka voivat johtaa harhaan rehun nimen, valmistustavan, sisällyksen, alkuperän, laadun, määrän, koostumuksen, vaikutuksen tai tuotantovaikutuksen taikka muiden seikkojen osalta. Harhaanjohtavien tietojen antaminen rehuista olisi siis edelleen kielletty, mutta annettavien tietojen laatua olisi tarkennettu niin, että niiden olisi oltava totuudenmukaisia.

15 §. Rehujen merkintävaatimukset. Pykälän mukaan rehujen tuoteselosteessa olisi annettava kirjallisesti tiedot rehun käyttötarkoituksesta, koostumuksesta sekä tuoteselosteen tiedoista vastaavasta toimijasta sen mukaisesti kuin Euroopan yhteisön rehulainsäädännössä säädetään. Myös muiden tietojen antaminen tuoteselosteessa olisi mahdollista, jos ne ovat yksiselitteisiä sekä mitattavissa ja perusteltavissa olevia. Tuoteseloste olisi painettava tai kiinnitettävä rehupakkaukseen, mutta pakkaamattomana toimitettavassa rehussa se voitaisiin liittää myös rehun mukana seuraaviin asiakirjoihin.

Tuoteselosteita koskevia vaatimuksia on rehuainedirektiivissä, rehuseosdirektiivissä, dieet-tirehudirektiivissä, erityisten rehuaineiden direktiivissä, EY:n lisäaineasetuksessa, lääkerehudirektiivissä sekä neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2092/91 maataloustuotteiden luon-

nonmukaisesta tuotantotavasta ja siihen viittaavista merkinnöistä maataloustuotteissa ja elintarvikkeissa. Edelleen tiedoista, jotka tuoteselosteessa on oltava, säädetään TSE -asetuksen liitteessä IV koskien eläimistä saatavien rehujen käyttökieltoja, sivutuoteasetuksen liitteen II luvussa I sekä GM -elintarvike- ja rehuasetuksessa ja GMO -jäljitettävyysohjeissa muuntogeenisten rehujen merkintöihin liittyen.

Pykälän 3 momentin mukaan tarkempia säännöksiä tuoteselosteesta ja siinä annettavien tietojen sisällöstä voidaan jatkossakin antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

16 §. Rehujen pakkausvaatimukset. Pykälän mukaan rehujen tulisi olla asianmukaisesti, turvallisesti ja tuotteen ominaisuudet huomioon ottaen asianmukaisesti pakattuja. Jos käyttäjälle toimitettava rehu on pakkaamatonta, tulisi sekin kuljettaa ja varastoida asianmukaisesti, turvallisesti ja käyttötarkoitukseen sopivasti. Myös pakkausvaatimusten osalta on noudatettava Euroopan yhteisön rehulainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia.

Pykälän 2 momentin mukaan tarkempia säännöksiä rehujen pakkausvaatimuksista voidaan jatkossakin antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

3 luku. Toiminnanharjoittamista koskevat vaatimukset.

17 §. Toiminnan järjestäminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi rehualan toimijoiden yleisestä velvollisuudesta järjestää toimintansa siten, että toiminnalle ja rehuille Euroopan yhteisön lainsäädännössä, ehdotetussa laissa ja sen nojalla ennetuissa säädöksissä asetetut vaatimukset täyttyvät. Säännöksellä halutaan korostaa sitä, että ensisijainen vastuu rehujen turvallisuudesta ja muusta määräysten mukaisuudesta on rehualan toimijalla.

Rehualan toimijoiden vastuusta rehujen turvallisuudesta sekä vaatimusten vastaisten rehujen markkinoilta poistamisesta säädetään yleisessä elintarvikeasetuksessa. Yleisen elintarvikeasetuksen 17 artiklan 1 kohdan mukaan kaikissa tuotannon, jalostuksen ja jakelun vaiheissa toimivien rehualan toimijoiden on vastuullaan olevissa toiminnoissa huolehdittava siitä, että rehut täyttävät niiden toiminnan kannalta asiaankuuluvat lainsäädännön vaatimukset ja varmistettava, että kyseiset vaatimukset täyttyvät. Yleisen elintarvikeasetuksen 20 artiklan mukaan rehualan toimijan, joka katsoo tai jolla on syytä epäillä, että sen maahantuoma, tuottama, jalostama, valmistama tai jakelema rehu ei ole elintarvikkeiden turvallisuutta koskevien vaatimusten mukainen, on käynnistettävä välittömästi menettelyt kyseisen rehun poistamiseksi markkinoilta ja ilmoitettava tästä toimivaltaisille viranomaisille. Tällaisissa tapauksissa rehu on tuhottava, ellei toimivaltainen viranomainen hyväksy muuta toimenpiteitä. Rehualan toimijan on tehokkaalla ja täsmällisellä tavalla ilmoitettava rehun käyttäjille syy poistamiseen tai tarvittaessa varmistettava, että niille jo toimitetut tuotteet palautetaan, jos muut toimenpiteet eivät ole riittäviä korkeatasoisen terveyden suojelun saavuttamiseksi. Rehualan toimijan, joka vastaa sellaisista vähittäiskauppa- tai jakelutoimista, jotka eivät vaikuta rehun pakkaamiseen, pakkausmerkintöihin, turvallisuuteen tai koskemattomuuteen, on oman toimintansa osalta käynnistettävä menettelyjä poistaakseen tuotteita markkinoilta ja myötävaikuttaakseen elintarvikkeiden turvallisuuteen toimittamalla eteenpäin rehun jäljittämiseksi tarvittavia tietoja sekä osallistumalla tuottajien, jalostajien, valmistajien ja/tai toimivaltaisten viranomaisten toteuttamiin toimiin. Rehualan toimijoiden on tehtävä yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa toteutettaessa toimia niiden toimittaman rehun aiheuttamien riskien välttämiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan rehualan toimija on velvollinen järjestämään toimintansa laadunvarmistuksen siten kuin rehuhygienia-asetuksen 5, 6 ja 7 artikloissa säädetään. Asetuksen 6 artiklan mukaan toimijoiden, lukuun ottamatta tiettyjä alkutuotantoon liittyviä toimia, on laadittava ja toteutettava HACCP -periaatteisiin perustuva yksi tai useampi kirjallinen menettely ja pidettävä niitä yllä. HACCP -periaatteet perustuvat Codex Alimentarius -järjestön hyväksymään kansainväliseen ohjeeseen. Asetuksen 7 artiklan mukaan toimijoiden on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle tämän vaatimassa muodossa näyttöä siitä, että ne noudattavat 6 artiklan säännöksiä sekä varmistettava, että kaikki 6 artiklan mukaisesti kehitetyt menettelyt kuvaavat asiakirjat ovat ajan tasalla.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan määriteltäviksi ne olosuhteet, kuten tilat, laitteet ja kalusto, joissa rehut olisi valmistettava, säilytettävä ja kuljettava. Samoin momentissa annettaisiin ne yleisperiaatteet, joiden mukaan rehuja olisi käsiteltävä, käytettävä, kuljetettava ja varastoitava, jotta ne eivät aiheuttaisi terveys-, turvallisuus- tai ympäristöhaittaa.

Pykälän 4 momentissa edellytettäisiin että toimija, joka valmistaa rehuja, varaa toimivaltaiselle viranomaiselle tilaisuuden tarkastaa toimijan tilat, laitteet ja kalusto tai tuotantoyksikö ennen toiminnan aloittamista. Tällöin valvontaviranomainen tarkastaisi valmistusta ja toimijan laadunvarmistuksen toimivuutta sekä sitä, onko toiminta järjestetty EY:n rehulainsäädännön ja kansallisen lainsäädännön vaatimalla tavalla. Elintarviketurvallisuusvirasto ohjeistaa toiminnanharjoittajia tarkemmin mahdollisesta ennakotarkastuksesta ja sen suorittamisesta eri tuotantoyksiköissä.

Pykälän 5 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä rehujen käsittely-, käyttö-, kuljetus- ja varastointivaatimuksista. Nämä säännökset voisivat koskea esimerkiksi rehuhygieniä, kuten salmonellan saastuttaman rehun käsittelyä.

18 §. Ilmoitusvelvollisuus. Pykälän mukaan kaikkien rehualan toimijoiden tulisi ilmoittaa toiminnastaan ja sen merkittävistä muutoksista Elintarviketurvallisuusvirastolle kirjallisesti siten kuin rehuhygienia-asetuksen 9 artiklassa säädetään. Rehuhygienia-asetuksen 9 artiklan mukaan rehualan toimijoiden on tehtävä asianomaiselle viranomaiselle tämän vaatimassa muodossa rekisteröintiä varten ilmoitus valvonnassaan olevista laitoksista, joissa harjoitetaan jotain rehun tuotanto- jalostus-, varastointi-, kuljetus- tai jakeluvaiheeseen kuuluvaa toimintaa sekä annettava ajantasaisia tietoja valvonnassaan olevista laitoksista ja ilmoitettava merkittävistä toiminnan muutoksista tai olemassa olevan laitoksen sulkemisesta. Valvonnan järjestämiseksi on välttämätöntä, että viranomainen saa tiedon valvottavista toimijoista ja heidän sijainnistaan.

Pykälän 2 momentin mukaan rehualan toimijan olisi ilmoitettava tarvittavat yhteystiedot laitospöytäkirjasta, yritys- tai yhteisötunnuksen tai sen puuttuessa henkilötunnuksen sekä tiedot toiminnan laadusta tai sen olennaisesta muuttamisesta.

Pykälän 3 momentin mukaan rehualan toimijan olisi ilmoitettava valvontaa ja tilastointia varten Elintarviketurvallisuusvirastolle sen pyynnöstä tiedot rehuista ja niiden valmistusmääristä sekä valmistukseen käytetyistä rehuista ja niiden alkuperästä sekä markkinoille saatetuista, maahantuoduista ja maasta viedyistä rehuista sekä niiden määristä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin rehualan toimijan velvollisuudesta välittömästi ilmoittaa Elintarviketurvallisuusviranomaiselle, jos toiminnanharjoittaja katsoo tai sillä on syytä

katsoa, että sen markkinoille saattama rehu ei täytä turvallisuutta koskevia vaatimuksia. Turvallisuutta koskevista vaatimuksista säädetään yleisen elintarvikeasetuksen 20 artiklassa. Artiklan 20 mukaan rehualan toimijan on ilmoitettava välittömästi toimivaltaiselle viranomaiselle, jos toimija katsoo tai sillä on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama rehu ei täytä rehujen turvallisuutta koskevia vaatimuksia. Sen on ilmoitettava viranomaisille toimista, jotka on toteutettu kyseisen rehun käytöstä aiheutuvan riskin ehkäisemiseksi, eikä se saa estää tai yrittää rajoittaa ketään tekemästä yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa kansallista lainsäädäntöä ja oikeuskäytäntöä noudattaen, jos tällä yhteistyöllä voidaan ehkäistä tai poistaa rehusta johtuva riski tai vähentää sitä. Rehualan toimijoiden on tehtävä yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa toteutettaessa toimia niiden toimittaman rehun aiheuttamien riskien välttämiseksi.

Pykälän 5 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö antaisi tarkemmat säännökset rekisteröintiä varten tehtävän ilmoituksen sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.

19 §. Tietojen kirjaamista ja jäljitettävyyttä koskevat vaatimukset. Voimassa olevan lain tapaan pykälän 1 momentti velvoittaisi rehualan toimijan pitämään ehdotetussa laissa tarkoitetusta toimintaan liittyvistä tiedoista kirjaa valvontaa ja rehujen jäljittämistä varten. Tiedoista olisi ilmettävä eräkohtaisesti kaikki rehujen hankinnat, valmistukset ja luovutukset sekä niiden käyttö. Jos toimija yksinomaan toisi maahan rehuja, olisi hänen pidettävä kirjaa tuontirehujen määrästä ja alkuperästä. Kyseiset tiedot eivät välttämättä ole selvitettävissä toiminnanharjoittajan kirjanpidon lain (1336/1997) mukaisesta kirjanpidosta.

Pykälän 1 momentin mukaan rehualan toimijalla on oltava yleisen elintarvikeasetuksen 18 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut tiedot rehuista. Yleisen elintarvikeasetuksen 18 artiklassa annetaan jäljitettävyyttä koskevia määräyksiä. Artiklan mukaan kaikissa tuotantojalostus- ja jakeluvaiheissa on huolehdittava siitä, että on mahdollista jäljittää rehut, jotka on tarkoitettu tai joiden voidaan olettaa tulevan lisätyksi rehuun. Rehualan toimijoiden on voitava tunnistaa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on toimittanut niille rehun, joka on tarkoitettu tai jonka voidaan olettaa tulevan lisätyksi rehuun. Tätä varten toimijoilla on oltava käytössään järjestelmät ja menettely, joiden avulla toimivaltaiset viranomaiset saavat nämä tiedot pyynnöstä käyttöönsä. Rehualan toimijoilla on oltava käytössään sellaiset järjestelmät ja menettelyt, joiden avulla ne voivat tunnistaa muut yritykset, joille niiden tuotteita on toimitettu. Nämä tiedot on annettava pyynnöstä toimivaltaiselle viranomaiselle. Yleisen elintarvikeasetuksen 18 artiklan 4 kohdan mukaan markkinoille saatetuissa tai todennäköisesti saatettavissa rehuissa on niiden jäljitettävyyden helpottamiseksi oltava riittävät ja asianmukaiset pakkausmerkinnät tai tunnistetiedot tarkempiin säännöksiin sisältyvien asiaa koskevien vaatimusten mukaisesti. Rehuhygieniasetuksen liitteen 2 kohdassa "tietojen kirjaaminen" annetaan vaatimuksia niistä tiedoista, jotka rehuista tulee kirjata.

Pykälän 3 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkemmat säännökset tiedoston sisällöstä ja järjestämisestä.

20 §. Rehualan toimijan hyväksyminen. Pykälän 1 momentin mukaan tiettyjen rehuhygieniasetuksessa, sivutuoteasetuksessa tai TSE -asetuksessa säädettyjä toimintoja harjoittavien sekä lääkerehua valmistavien ja markkinoille saattavien rehualan toimijoiden olisi oltava valvontaviranomaisen hyväksymiä ennen toiminnan aloittamista tai toimintojen olennaista muuttamista. Hyväksyntää tulee hakea kullekin uudelle toiminnalle. Elintarviketurvallisuusvirastolle toimitettavaan hyväksymistä koskevaan hakemukseen tulisi liittää

pykälän 1 momentissa vaaditut tiedot.

Rehuhygienia-asetuksen 10 artiklassa luetellaan ne toiminnot, joiden harjoittamiseen vaaditaan valvovan viranomaisen hyväksyminen. Artiklan kohdan 1 alakohdan a mukaan tiettyjen, asetuksen liitteessä IV olevassa 1 luvussa tarkoitettujen rehun lisäaineiden valmistaminen, markkinoille saattaminen tai valmistaminen ja markkinoille saattaminen edellyttää toimivaltaisen viranomaisen hyväksymistä. Tällaisia lisäaineita ovat kokkidiostaatit ja histomomonostaatit, ravitsemukselliset lisäaineet, eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet, sellaiset teknologiset lisäaineet, joille on vahvistettu enimmäispitoisuus, karotenoidit ja ksantofyllit sekä tietyt valkuaislähteenä käytettävät tuotteet. Alakohdan b mukaan toimijan on hankittava toimivaltaisen viranomaisen hyväksyminen, jos tarkoituksena on valmistaa, saattaa markkinoille tai valmistaa ja saattaa markkinoille esiseoksia käyttäen asetuksen liitteessä IV olevassa 2 luvussa tarkoitettuja rehun lisäaineita. Luvussa 2 tarkoitettuja lisäaineita ovat kokkidiostaatit ja histomomonostaatit, tietyt eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet sekä tietyt ravitsemukselliset lisäaineet. Hyväksyminen olisi hankittava alakohdan c mukaan, jos toimija käyttää liitteessä IV olevassa 3 luvussa olevia lisäaineita rehuseosten valmistamiseen markkinoille saatettavaksi tai yksinomaan oman tilan tarpeisiin. Liitteen IV luvussa olevia lisäaineita ovat kokkidiostaatit ja histomomonostaatit sekä tietyt eläintuotantoon vaikuttavat lisäaineet (niin kutsutut vihreät kasvunedistäjät).

Sivutuoteasetuksen 11 artiklassa edellytetään eläimistä saatavia sivutuotteita varastoivilta laitoksilta sekä 18 artiklassa lemmikkieläinten ruokia valmistavalta laitokselta valvovan viranomaisen hyväksyntää. TSE-asetuksen liitteen IV mukaan edellytetään rehualan toimijan hyväksyntää, jos rehunvalmistaja käyttää kalajauhoa tai sitä sisältävää rehua rehunvalmistuksessa. Hyväksynnän edellytyksenä on, että laitoksessa ei valmisteta märehtijöiden rehuja. Edellä mainitusta vaatimuksesta voidaan kuitenkin poiketa, jos kalajauhoa sisältävien rehujen valmistus, pakkaus, varastointi ja kuljetus eriytetään täydellisesti märehtijöiden rehujen valmistuksesta. Jos rehualan toimija valmistaa rehua yksinomaan omaa käyttöä varten ja rehunvalmistus tapahtuu maatilalla, jossa ei pidetä märehtijöitä ja rehunvalmistuksessa ei käytetä kalajauhoa sellaisenaan, edellytetään rehualan toimijalta hyväksynnän asemasta rekisteröintiä. Luista erotettujen fosfaattien käyttöön ja muista kuin märehtijöistä saatujen verituotteiden käyttöön rehunvalmistuksessa sovelletaan vastaavia säännöksiä kuin kalajauhon käyttöön.

Hyväksymisen edellytyksistä säädettäisiin pykälän 3 momentissa. Rehuhygienia-asetuksen 19 artiklan 2 kohdan mukaan valvontaviranomainen antaa hyväksytylle rehualan toimijalle tunnistenumeron. Hyväksymistä haettaessa toimijan, joka harjoittaa rehuhygienia-asetuksen liitteen II tai sivutuoteasetuksen 18 artiklan mukaista toimintaa olisi toimitettava valvontaviranomaiselle kirjallinen kuvaus yrityksen toiminnasta ja prosesseista. Rehuhygienia-asetuksen 13 artiklan 1 kohdan mukaan rehualan toimija (pois lukien jälleenmyyjät tietyin ehdoin) voidaan hyväksyä vain sillä edellytyksellä, että ennen toiminnan aloittamista paikalla tehty tarkastuskäynti on osoittanut laitoksen täyttävän asetuksen asiankuuluvat vaatimukset. Sivutuoteasetuksen 11 artiklan mukaisten varastointilaitosten hyväksynnän edellytyksiä ovat muun muassa vaatimukset varastointitilojen erillään pidosta, laitosten puhdistuksesta ja tuhoeläimiltä suojautumisesta. Sivutuoteasetuksen 18 artiklan lemmikkieläinten ruokia valmistavien laitosten ja teknisten laitosten hyväksymisen edellytyksenä on muun muassa laatia ja toteuttaa käytetyn prosessin kriittisten valvontapisteiden seuranta- ja tarkastusmenetelmiä. TSE -asetuksen liitteen IV mukaiset vaatimukset koskevat muun muassa eläimistä saatujen proteiinien erillään pitoa ja prosessoitua eläinproteiinia sisältävän irtorehun kuljetuksen, varastoinnin ja pakkaamisen edellytyksiä.

Lääkerehun valmistajien osalta hyväksyntä edellyttäisi, että valmistajalla on käytössään lääkerehujen valmistukseen sopivat tilat ja laitteistot sekä tilat ja välineet lääkerehujen laadun tarkastusta ja lääkerehujen valmistusprosessin seurantaan varten. Lisäksi edellytettäisiin sekoitustekniikkaan koulutettua henkilöstöä.

Pykälän 4 momentin mukaan tarkemmat säännökset hyväksymistä koskevassa hakemuksessa ilmoitettavista tiedoista ja hakemusmenettelystä annettaisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

4 luku. **Viranomaiset**

Luvun pykälät sisältävät säännökset ehdotetun lain ja EY:n rehulainsäädännön täytäntöönpanosta ja valvonnasta huolehtivista viranomaisista. Ehdotus vastaisi pääosin voimassa olevan lain viranomaisia koskevia säännöksiä. Viranomaisten vastuusuhteita, tehtäviä ja työnjakoa on pyritty selkiyttämään ja saattamaan paremmin käytännön toimintaa vastaavaksi.

21 §. *Yleinen ohjaus ja valvonta.* Pykälässä ehdotetaan, että EY:n rehulainsäädännön ja rehulain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja valvonta kuuluisivat edelleen maa- ja metsätalousministeriölle.

22 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälän ehdotetaan sisältävän varsinaisia valvontaviranomaisia koskevat säännökset. Päävastuullisena valvontaviranomaisena toimisi Elintarviketurvallisuusvirasto, joka vastaisi EY:n rehulainsäädännön ja ehdotetun lain sekä niiden sen nojalla annettavien säännösten ja määräysten noudattamisen vaatimasta valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä.

Elintarviketurvallisuusviraston päävastuu valvontatoiminnasta tarkoittaisi sitä, että muut valvontaan osallistuvat viranomaiset ja henkilöt hoitaisivat valvontatehtäviään Elintarviketurvallisuusviraston ohjauksessa. Muut valvontaviranomaiset rajaeläinlääkäreitä lukuun ottamatta hoitaisivat lisäksi tehtäviään Elintarviketurvallisuusviraston kanssa tehtyjen sopimuksien mukaisesti. Työvoima- ja elinkeinokeskusten osalta tämä tapahtuisi vuosittain tehtävissä tulossopimuksissa, jotka Elintarviketurvallisuusvirasto tekisi maa- ja metsätalousministeriön kanssa sovittujen tulostavoitteiden ja valtion talousarvion nojalla. Sopimuksia täydentäisivät Elintarviketurvallisuusviraston vuosittain laatimat valvontasuunnitelmat, joiden tulisi sisältää valvonnan järjestämisen yleiset periaatteet ja tavoitteet sekä vuosittain asetettavat valvonnan painopistealueet valvontasuunnitelmineen. Työvoima- ja elinkeinokeskuksista annetun lain (23/1997) 2 §:n 2 momentin mukaan keskus toimii eri hallinnonalojen tehtäviä hoitaessaan asianomaisen ministeriön ohjauksessa ja valvonnassa, minkä lisäksi keskus on sen keskushallinnon viraston tai laitoksen ohjauksessa ja valvonnassa, jonka toimialaan kuuluvia tehtäviä se on säädetty tai määrätty hoitamaan. Maahan tuonnin ja maastaviennin valvonnan osalta valvontaviranomaisena toimisi Elintarviketurvallisuusviraston ohella tullilaitos, joka valvoisi rehujen maahantuontia ja maastavientiä. Maastaviennissä tullilaitosta tarvittaisiin valvonnassa esimerkiksi 30 §:n mukaisen vientikiellon valvonnassa. Lääninhallitukset osallistuisivat lääkerehujen valvontaan valvomalla säännöllisesti lääkerehun jälleenmyyjä. Lisäksi lääninhallitukset valvoisivat lääkerehumääräysten kirjoittamista koskevien määräysten noudattamista.

Rajaeläinlääkäri huolehtisi rehulain mukaisesta valvonnasta eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen yhteydessä. Ehdotus vastaa tältä osin valvonta-asetuksen 14 artiklaa. Eläinlääkin-

nällistä rajatarkastusta koskee kolmansista maista yhteisöön tuotavien tuotteiden eläinlääkinnällisten rajatarkastusten järjestämistä koskevista periaatteista annettu neuvoston direktiivi 97/78/EY. Valvonta-asetuksen 14 artiklan mukaan direktiivin mukaisesti nimetyn toimivaltaisen viranomaisen on lisäksi tarvittaessa harjoitettava virallista valvontaa sen toteamiseksi, noudatetaanko kyseisen direktiivin soveltamisalaan kuulumattomia rehulainsäädännön näkökohtia. Eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta säädetään eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetulla lailla (1192/1996).

Pykälän 3 momentin mukaan tullilaitoksen, lääninhallitusten ja raja-eläinlääkärien suorittamasta valvonnasta säädettäisiin tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

23 §. Valtuutetut tarkastajat. Pykälän mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto käyttäisi työvoima- ja elinkeinokeskusten lisäksi valvonnassa apunaan kirjallisesti valtuuttamiaan tarkastajia, jotka toimisivat virkavastuulla Elintarviketurvallisuusviraston valvonnassa. Valtuutetut tarkastajat toimisivat viranomaisvalvonnan apuna tarkastus- ja näytteenottotehtävissä. Valtuutetulla tarkastajalla tarkoitettaisiin vain viranomaisorganisaation ulkopuolisia henkilöitä. Tällä hetkellä myös KTTK:n ja työvoima- ja elinkeinokeskuksen rehulaissa tarkoitettuun valvontaan osallistuvat virkamiehet on käytännössä valtuutettu tekemään valvontatehtäviä. Tätä ei ole pidettävä tarpeellisena, koska heidän valvontavaltuutensa perustuu toimintaan viranomaisen palveluksessa ja sitä kautta laissa säädettyihin valvontaviranomaisen tehtäviin ja valtuuksiin.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa viranomaiskoneiston ulkopuolelle vain, jos tehtävä annetaan lain nojalla, tehtävän antaminen on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä tehtävän antaminen vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Pykälässä ehdotettu toiminta on edelleen tarkoituksenmukaista siirtää viranomaiskoneiston ulkopuolelle, sillä valtuutettujen tarkastajien käyttäminen tarkastus- ja näytteenottotehtävissä on käytännössä välttämätöntä tarkastus- ja valvontatoiminnan joustavuuden ja tehokkuuden vuoksi. Toiminta saattaa edellyttää ennalta arvaamattomia kiireellisiä toimenpiteitä, toimialueena saattaa olla koko maa ja toiminta voi olla tiukasti aikatauluun sidottua.

Viranomaisorganisaation laajentamista kattamaan koko kyseistä toimintaa ei ole pidettävä nykytilanteessa tarkoituksenmukaisena. Käytännössä valtuutettuina tarkastajina toimivat useimmiten maaseutukeskusten neuvojat. Valtuutetut tarkastajat toimisivat Elintarviketurvallisuusviraston valvonnassa. Rikosoikeudellisen virkavastuun osalta katsotaan rikoslain 40 luvun 11 §:n 5 b -kohdassa (604/2002), että julkista valtaa käyttävänä henkilönä pidetään myös sitä henkilöä, joka osallistuu julkista valtaa koskevan päätöksen valmisteluun muun muassa ottamalla näytteitä tai suorittamalla tarkastuksia. Selkeyden vuoksi ehdotettuun lakiin ehdotetaan tästä huolimatta sisällytettäväksi viittaus, jonka mukaan valtuutettuihin tarkastajiin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta. Valtuutettuihin tarkastajiin sovellettaisiin myös hallintomenettelylain 10 ja 11 §:ssä säädettyjä esteellisyyssäännöksiä sekä 22 §:n säännöstä huolehtia tulkitsemisesta ja kääntämisestä ja kielilainsäädännön velvoitteita koskevia säännöksiä. Samoin sovelletaan valtuutettuihin tarkastajien toimintaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia.

Valtuutetun tarkastajan olisi tarkastusta ja näytteenottoa suorittaessaan kiinnitettävä huomiota myös siihen, että toiminnanharjoittajan perusoikeus esittää tarkastajalle omat näkemyksensä äidinkielellään suomeksi, ruotsiksi tai saameksi toteutuu. Näin ollen pykälässä on turvattu perusoikeuksien, oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten asianmukainen

toteutuminen. Valtuutetun tarkastajan tulisi esittää tarvittaessa kirjallinen selvitys tarkastusvaltuudestaan.

Elintarviketurvallisuusvirasto vastaisi valtuutettujen tarkastajien pätevydestä tehtäviinsä. Käytännössä valtuutusten sisältö sekä tarkastajien pätevyysvaatimukset ja muut ehdot voivat vaihdella näytteenoton tai muun siihen verrattavan tehtävän, tarkastajan toimialueen tai sijaintipaikan ja muiden vastaavien tekijöiden mukaan.

5 luku. Laboratoriot

24 §. Kansalliset vertailulaboratoriot. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että maa- ja metsätalousministeriö nimeäisi rehuvalvonnan kansalliset vertailulaboratoriot. Tämä tapahtuisi ministeriön hallintopäätöksillä, joissa myös yksilöitäisiin vertailulaboratorioiden tehtävät sekä matriisit ja analyysit, joita mainitut tehtävät koskisivat. Jäljempänä kuvattu hyväksymisjärjestelmä ei koskisi vertailulaboratorioita.

Kansallisilla vertailulaboratorioilla tarkoitetaan laboratorioita, jotka jäsenvaltioiden on valvonta-asetuksen 33 artiklan mukaisesti nimettävä tietyille rehujen valvonta-alueille vastaamaan yhteisön vertailulaboratorioita. Yksi rehujen valvonta-alueista on lisäainevalvonta. Ravitsemuksellisten lisäaineiden osalta KTTK:n laboratorio on tällä hetkellä nimetty kansalliseksi vertailulaboratorioksi. Kansallisia vertailulaboratorioita koskevat valvonta-asetuksen 12 artiklan 2 ja 3 kohdassa esitetyt vaatimukset, jotka edellyttävät, että laboratorioiden on toimittava ja ne on arvioitava ja akkreditoitava standardien EN ISO/IEC 17025, EN 45002 ja EN 45003 mukaisesti ottaen huomioon yhteisön lainsäädännössä eri testausmenetelmille vahvistetut kriteerit.

Valvonta-asetuksen tarkoittamien kansallisten vertailulaboratorioiden on tehtävä yhteistyötä yhteisön vertailulaboratorion kanssa, koordinoitava määräyksistä vastaavien kansallisten laboratorioiden toimintaa asetuksen 11 artiklan mukaisesti, järjestettävä tarvittaessa näiden välisiä vertailutestejä, varmistettava, että yhteisön vertailulaboratorion tarjoamat tiedot välitetään toimivaltaiselle viranomaiselle ja kansallisille laboratorioille, avustettava 53 artiklan mukaisesti hyväksytyjen koordinoitujen valvontasuunnitelmien toteutumisessa sekä vastattava 33 artiklan 1 kohdan f alakohdassa tarkoitettujen muiden erityistehtävien hoitamisesta. Kansallisten vertailulaboratorioiden tehtävistä säädetään myös lisäaineasetuksessa.

Valvonta-asetuksessa tarkoitettujen vertailulaboratorioiden lisäksi maa- ja metsätalousministeriö voisi tarpeen mukaan nimetä muita vertailulaboratorioita ja määrätä niiden tehtävistä.

25 §. Hyväksytyt laboratoriot. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että hyväksytyllä laboratoriolla tarkoitettaisiin viranomaisnäytteitä analysoimaan hyväksyttyä laboratoriota, jolla voisi olla myös liikkuva yksikkö.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että Elintarviketurvallisuusvirastolle keskitetään tässä laissa tarkoitettujen laboratorioiden hyväksyminen ja että hyväksynnän hakeminen on laboratorion tehtävä. Vaatimus Elintarviketurvallisuusviraston hyväksynnästä koskisi myös ulkomailla sijaitsevia laboratorioita.

26 §. Laboratorion hyväksymisen edellytykset. Pykälän 1–3 momentissa kuvataan, millä

edellytyksillä viranomaisnäytteitä tutkivat laboratoriot voitaisiin hyväksyä.

Viranomaisnäytteitä tutkivia laboratorioita koskevat valvonta-asetuksen 12 artiklan 2 kohdassa asetetut vaatimukset. Nämä vaatimukset edellyttävät, että laboratorion on toimittava standardin EN ISO/IEC 17025 mukaisesti, jota vastaan se on akkreditoitava standardien EN 45002 ja EN 45003 mukaisesti ottaen huomioon yhteisön lainsäädännössä eri testausmenetelmille vahvistetut kriteerit.

Vaatimukset koskisivat laboratorioita riippumatta siitä, ovatko ne valtion, kunnan vai yksityisen tahon omistuksessa. Viranomaisen ja sen käyttämän tutkimuslaitoksen riippumattomuudesta säädetään valvonta-asetuksen 4 ja 5 artiklassa. Standardi EN ISO/IEC 17025 sisältää yleiset kriteerit laboratorion riippumattomuudelle. Riippumattomuuden kriteerien täyttyminen tulisi tarkasteltavaksi laboratoriokohtaisesti laboratorion akkreditoinnin ja arvioinnin yhteydessä.

27 §. Näytteiden analysoiminen. Vaatimus näytteen analysoimisesta tarkoituksenmukaisessa laboratoriossa kohdistuisi valvontaviranomaisen viranomaisvalvontaa varten ottamien tai otattamien näytteiden analysointiin. Viranomaisnäytteitä voitaisiin tutkia ainoastaan viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyissä laboratorioissa tai kansallisessa vertailulaboratoriossa.

28 §. Hyväksytyjen laboratorioiden ilmoitusvelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin hyväksytyjen laboratorioiden velvollisuudesta ilmoittaa valvontaviranomaiselle toiminnassaan tapahtuvista muutoksista. Hyväksytyllä laboratoriolla olisi pykälän 1 momentin mukaan velvollisuus ilmoittaa viipymättä Elintarviketurvallisuusvirastolle olennaisista muutoksista toiminnassaan. Näitä olisivat ainakin muutokset hyväksymisen edellytyksiä koskevissa, 26 §:ssä esitetyissä seikoissa, kuten laatu järjestelmässä ja määräaikaesarvioinnissa. Laboratorion olisi ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle myös toimintansa keskeyttämisestä ja lopettamisesta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin yksityiskohtaisemmin, mitä tietoja ilmoitukset muutoksista sisältäisivät sekä milloin ja miten ne laboratorion toimittaisiin.

6 luku. **Valvonta**

29 §. Valvonnan järjestämisen yleiset periaatteet. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi valvonnan järjestämisen yleisistä periaatteista, kuten tasapuolisuudesta, säännöllisyydestä ja tarkoituksenmukaisuudesta sekä valvonnan toteuttamistavoista ja vaiheista. Pykälän 1 momentissa todetaan lisäksi, että rehuvalvonnan järjestämisen yleisistä vaatimuksista säädetään tämän lain lisäksi Euroopan yhteisön rehujen valvontaa, rehuturvallisuutta ja rehuhygieniää koskevassa lainsäädännössä.

Tarkemmat säännökset rehuvalvonnan järjestämisestä annettaisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Säännöksillä pyritäisiin tukemaan Euroopan yhteisön rehulainsäädännön ja ehdotetun lain mukaista valvonnan asianmukaista järjestämistä ja varmistamaan valvonnan oikeudenmukainen ja oikeasuhteinen kohdistaminen.

30 §. Laboratorioiden valvonta. Laissa ehdotetaan Elintarviketurvallisuusvirastolle oikeutta valvoa, että 27 §:n mukaisia viranomaisnäytteitä analysoivat laboratoriot noudattavat lain 4 luvussa asetettuja vaatimuksia. Jos laboratorio ei noudattaisi asetettuja vaatimuksia, Elin-

tarviketurvallisuusvirasto voisi antaa tarpeellisia määräyksiä toiminnan korjaamiseksi. Määräykseen olisi asetettava määräaika, jonka aikana korjaukset olisi tehtävä.

31 §. Saapumisilmoitusten tekeminen sisämarkkinakaupassa. Pykälän 1 momentin mukaan rehualan toimijan olisi ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta Suomeen toimitettavasta viranomaisen erityisen riskialttiiksi luokittelemasta rehuerästä. Ilmoitusvelvollisuus on tarpeen, jotta rehuerä voitaisiin tarvittaessa tarkastaa kuljetuksen aikana tai määräpaikassa. Ilmoitus olisi tehtävä ennen erän vastaanottamista.

Valvonta-asetuksen 3 artiklan 6 kohdan mukaan määräjäsenvaltion viranomainen voi syrjimättömin tarkastuksin tarkastaa, että rehut ovat rehulainsäädännön mukaisia. Tässä tarkoituksessa jäsenvaltiot voivat valvonta-asetuksen mukaan, siinä määrin kuin virallisen valvonnan järjestämiseksi on ehdottoman tarpeen, pyytää toimijoita, joille toimitetaan tavaroita toisesta jäsenvaltiosta, ilmoittamaan tällaisten tavaroiden saapumisesta. Säännöksen perusteella ei ole mahdollista vaatia toimijoita ilmoittamaan järjestelmällisesti kaikista vastaanottamistaan rehueristä. Sen vuoksi ilmoitusvelvollisuus olisi pykälässä rajattu vain sellaisiin rehueriin, jotka maa- ja metsätalousministeriö on luokitellut erittäin riskialttiisiin rehuihin.

Käytännössä etukäteen ilmoittamista vaadittaisiin rehualan toimijalta esimerkiksi silloin, kun kyse on öljykasvin siemenistä ja öljynkasvinsiemenistä saatavista tuotteista ja sivutuotteista tai kalajauhoa taikka muiden eläinten tai ihmisten terveyden kannalta riskialttiiden rehujen kuljetuksista toisista EU:n jäsenvaltioista. Edellä mainittuihin rehuihin liittyy erityinen salmonellariski. Suomeen toimitettavia rehuja valvottaisiin pääsääntöisesti eräkohtaisilla tarkastuksilla, jotka perustuvat riskinarvioon ja aina, jos on syytä perustellusti epäillä niistä aiheutuvan vaaraa ihmisten ja eläinten terveydelle tai ympäristölle.

Pykälän 2 momentin mukaan erä voitaisiin valvontaviranomaisen määräyksestä säilyttää valvontaviranomaisen hyväksymässä paikassa, kunnes riittävä selvitys on saatu siitä, että Euroopan yhteisön rehulainsäädännössä ja ehdotetussa laissa asetetut vaatimukset täyttyvät. Säännöksellä halutaan varmistaa, etteivät Suomessa markkinoille saatettavien rehujen kautta vaaranneta elintarvikkeiden turvallisuutta.

Pykälän 3 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin tarkemmin säätää siitä, milloin ja miten rehualan toimijan on ennakkoilmoitus tehtävä, ja mitä tietoja rehusta on ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle.

32 §. Ennakkoilmoitusten tekeminen tuontirehuista. Pykälän 1 momentin mukaan rehualan toimijan olisi aina ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle maahantuotavasta, valvonta-asetuksen 15 artiklan 5 kohdassa tarkoitettusta rehuerästä. Ilmoitusvelvollisuus on tarpeen, jotta tarpeelliset tarkastukset voitaisiin tehdä asianmukaisesti. Ilmoitus olisi tehtävä ennen erän vastaanottamista.

Valvonta-asetuksen 15 artiklan 5 kohdassa säädetään kolmansista maista tuotavista, muista kuin eläinperäisistä rehuista, jotka on tunnettujen tai uusien riskien vuoksi asetettava tehostettuun viralliseen valvontaan. Valvonta-asetuksen 17 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioilla on velvollisuus 15 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua virallisen valvonnan järjestämiseksi vaatia eristä vastaavia rehualan toimijoita toimittamaan ennakkoilmoitus erien saapumisesta ja luonteesta.

Pykälän 2 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin tarkemmin säätää siitä, milloin ja miten rehualan toimijan on ennakkoilmoitus tehtävä, ja mitä tietoja rehusta on ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Pykälän 3 momentin mukaan erä voitaisiin valvontaviranomaisen määräyksestä säilyttää tullin valvonnassa, kunnes riittävä selvitys on saatu siitä, että Euroopan yhteisön rehulainsäädännössä ja ehdotetussa laissa asetetut vaatimukset täyttyvät. Säännöksellä halutaan varmistaa, etteivät Suomessa markkinoille saatettavat rehut ole vaaraksi ihmisten ja eläinten terveydelle tai ympäristölle.

33 §. Valvontasuunnitelma. Pykälän mukaisesti Elintarviketurvallisuusviraston olisi laadittava vuosittain valvontasuunnitelma, jonka avulla tarkennettaisiin vuosittain mihin viranomaiset kohdentavat valvonnan: sen, mitä olisi tarkistettava sekä mistä olisi otettava näytteitä. Valvontasuunnitelmasta määriteltäisiin siis tarkemmin suoritettavat tarkastukset, valvontakohteet ja niiden tarkastustiheydet. Valvontasuunnitelma voisi sisältää tarpeen mukaan myös muita valvonnan kannalta merkittäviä osa-alueita, kuten viestinnän ja tiedotuksen. Valvontaohjelman ensisijaisena tavoitteena on ohjata rehuvalvontaa ja edistää valvonnan pitkäjänteisyyttä sekä suunnitelmallisuutta.

Valvontasuunnitelmaan sisällytettävien tarkastusten ei välttämättä tarvitse aina kattaa koko maata, vaan ne voidaan tarvittaessa kohdistaa vain osaan maata. Toisaalta tarkastukset tulee määrittää siten, että niistä tiedetään, mitä toimenpiteitä ne käytännössä sisältävät, esimerkiksi näytteenoton ja näytteiden tutkimisen osalta. Valvontakohteiden riskiluokituksen perusteella tulisi suunnitelmasta käydä ilmi valvontakohteiden tarkastustiheydet, mutta jos tietyn valvontakohdetyyppin toiminnan valvonta ei edellytä säännöllisiä tarkastuksia ei myöskään tarkastustiheyttä tarvitsisi määrittää. Ehdotetun pykälän mukaan valvontasuunnitelmassa tulee esittää myös sen arvioinnin perusteet, esimerkiksi valvontakohteisiin kohdistuneiden tarkastusten määrän sekä tarkastusten kattavuuden perusteella.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkemmat säännökset valvontasuunnitelmaan sisältyvien tarkastusten määrittelystä, valvontakohteitten tarkastustiheyden arvioinnista sekä näytteenotosta ja valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnista.

34 §. Tarkastus- ja tiedonsaantisoikeus. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi valvontaviranomaisten sekä valtuutettujen tarkastajien tarkastusoikeudesta Euroopan yhteisön rehulainsäädännön ja ehdotetun lain mukaisia tarkastuksia ja näytteenottoa tehtäessä. Tarkastusoikeus koskisi kaikkea rehujen valmistusta ja teknistä käsittelyä alkutuotanto mukaan lukien, markkinoille saattamista mukaan lukien kuljetus ja varastointi, maahantuontia, maasta vientiä, käyttöä sekä näihin liittyvää käsittelyä ja säilytystä. Tarkastuksen suorittajalla olisi oikeus valvontaa varten tarkastaa rehuja, valmistus- ja pakkaustiloja, varastointi- ja myyntipaikkoja, kuljetusvälineitä, varastotiloja, rehualan toimijoiden kirjanpitoa ja laadunvarmistusta. Lisäksi viranomaisten ja valtuutettujen tarkastajien tulisi voida ottaa maksutta tarpeellisia näytteitä valvontaa varten. Tarkastusoikeutta ehdotetaan voimassa olevaan lakiin verrattuna selvennettäväksi ja rajattavaksi perustuslain tasolla voimassa olevan kotirauhan suojan osalta. Ehdotetun lain mukaan tarkastuksen voisi kotirauhan piirissä tehdä vain viranomainen ja tarkastus saataisiin toimittaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyneen ehdotetussa laissa rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn.

Pykälän 2 momentti sisältäisi säännökset Euroopan yhteisön rehulainsäädännön ja ehdotetun lain mukaisten tarkastusten ja valvonnan edellyttämästä valvontaviranomaisten ja valtuutettujen tarkastajien tiedonsaantioikeudesta. Oikeus olisi rajattu valvontaa varten tarpeellisiin tietoihin ja asiakirjoihin, jotka rehualan toimijan olisi pyydettäessä annettava viranomaisille ja valtuutetuille tarkastajille. Tiedonsaantioikeus ulottuisi myös salassa pidettäviin tietoihin.

EY:n lainsäädännön mukaan EY:n tarkastajat voivat tehdä tarkastuksia ja auditointeja EU:n jäsenvaltiossa. Jäsenvaltion viranomaisen on toimittava yhteistyössä EY:n tarkastajien kanssa. Pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että EY:n tarkastajilla olisi samat tarkastus- ja tiedonsaantioikeudet kuin Suomen viranomaisillakin.

Pykälän 4 momentissa annettaisiin maa- ja metsätalousministeriölle valtuutus antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä tarkastus- ja valvontamenettelystä sekä näytteiden ottamisesta ja tutkimisesta. Asetuksessa voitaisiin säätää esimerkiksi tiettyjen näytteiden ottamisesta ja tutkimisesta siltä osin kuin niistä ei ole yksityiskohtaisia säännöksiä yhteisön lainsäädännössä.

35 §. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen. Pykälän sisältö vastaisi pääosin voimassa olevaa lakia. Pykälää ehdotetaan tarkennettavaksi täsmentämällä, että tiedot voitaisiin antaa vain sellaisten rikosten selvittämiseksi, joiden selvittämiseksi saadaan pakkokeinolain (450/1987) 5 luvun 1 §:n mukaan toimittaa kotietsintä. Lisäksi ehdotetaan, että salassa pidettäviä tietoja voitaisiin luovuttaa myös EY:n lainsäädännön ja muun Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen edellyttämille ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille silloin kuin EY-lainsäädäntö tai kyseinen sopimus niin edellyttää.

Pykälässä viitataan myös valvonta-asetuksen 7 artiklan avoimuutta ja luottamuksellisuutta koskeviin säännöksiin. Artiklan mukaan valvontaviranomaisen on varmistettava, että sen toiminnassa noudatetaan suurta avoimuutta. Yleisen elintarvikeasetuksen 10 artiklan mukaan yleisölle on tiedotettava, kun on perusteltua syytä epäillä rehun aiheuttavan riskin ihmisen tai eläimen terveydelle. Tällöin voidaan salassapitosääntöjen rajoittamatta tiedottaa riskin luonteesta, kyseessä olevasta rehusta sekä toimenpiteistä riskin hallitsemiseksi. Valvonta-asetuksen 7 artiklan 3 kohdassa mukaan muuten salassa pidettäviä tietoja ovat rikostutkinnan tai meneillään olevien oikeudenkäyntien luottamuksellisuus, henkilötiedot, asiakirjat, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 1049/2001 kuuluvan poikkeuksen piiriin sekä kansallisen ja yhteisön lainsäädännön suojaamat tiedot, jotka koskevat erityisesti salassapitovelvollisuutta ja käsittelyn, kansainvälisten suhteiden ja kansallisen puolustuksen luottamuksellisuutta.

36 §. Valvontarekisterit. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että Elintarvikeeturvallisuusvirasto pitää valvontaa varten valtakunnallista valvontarekisteriä. Valvontarekisterin perustiedot Elintarvikeeturvallisuusvirasto saa rehualan toimijoiden ilmoitusvelvollisuuden ja hyväksymisen kautta. Rehun alkutuotannosta rekisteriä pitäisi kuitenkin maaseutuelinkeinorekisterilain (1515/1994) mukaisesti maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus. Rehualan toimijoista, joiden vastuulla on kalastusalukset ja vesiviljelylaitokset, rekisteriä pitäisi Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö. Elintarvikeeturvallisuusvirasto saisi käyttää ja pitää ajan tasalla edellä mainittujen lakien nojalla perustettuja rekistereitä siltä osin kuin on kysymys rehualan toimijasta, joka vastaa rehun alkutuotannosta, kalastusaluksista tai vesivil-

jelylaitoksista.

37 §. *Valvontarekistereihin merkittävät tiedot.* Perustuslain 10 §:n 1 momenttiin sisältyvien henkilötietojen suojaa koskevien vaatimusten huomioon ottamiseksi ehdotetaan pykälään otettavaksi valvontarekistereiden tietosisältöä ja tietojen säilytysaikaa koskevat säännökset, joista tulee säätää lain tasolla.

Pykälän 1 momentissa luetellaan ne tiedot, jotka valvontarekistereihin merkittäisiin. Valvontarekisteriä voidaan pitää henkilörekisterinä. Henkilötietojen osalta pykälän 2 momentissa ehdotetaan viitattavaksi henkilötietojen suojaa koskevaan lainsäädäntöön. Tietojen luovuttamisen osalta viitataan julkisuuslainsäädäntöön.

Pykälän 3 momentin valtuutussäännöksen nojalla maa- ja metsätalousministeriö voisi säätää tarkemmin esimerkiksi siitä, kuinka toimijoiden tunnistenumero määräytyy.

38 §. *Tiedonantovelvollisuus.* Pykälässä ehdotetaan tiedotusvelvollisuutta rehun mahdollisesti ihmisten ja eläinten terveydelle tai ympäristölle vaaraa aiheuttavasta tekijästä, josta valvontaviranomaisen tai valtuutetun tarkastajan tulisi välittömästi ilmoittaa myös toimivaltaiselle ympäristö-, elintarvike-, eläinlääkintä-, tai terveydensuojeluviranomaiselle vaaran luonteen mukaan.

39 §. *Valvonnan tulosten julkaiseminen.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös valvonnan tulosten julkaisemisesta. Edellä 35 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja ei kuitenkaan saisi julkaista. Tulosten julkaiseminen lisää toiminnan avoimuutta ja tehostaa valvontaa. Julkaistavat tulokset ovat yleensä tilastotyyppisiä tietoja esimerkiksi valvonnan piirissä olevista rehualan toimijoista, rehuista, rehujen sallituista enimmäispoikkeamista, rehujen näytemääristä, kielletyistä valmistus- ja tuontieristä sekä analyysituloksista.

Pykälän 2 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa yksityiskohtaisemmat säännökset tulosten julkaisemisesta.

7 luku. Hallinnolliset pakkokeinot ja seuraamukset

40 §. *Määräys.* Jos rehualan toimija ei noudata Euroopan yhteisön rehulainsäädäntöä tai rehulakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä, valvontaviranomainen voisi määrätä toimijan täyttämään velvollisuutensa määräajassa. Määräys voitaisiin antaa vain niissä tapauksissa, joissa toimijan toiminta ei vaadi 41 §:n mukaisen kiellon antamista. Määräys tulisi annettavaksi esimerkiksi tilanteessa, jossa pakkausmerkinnät ovat harhaanjohtavat, tai puutteelliset tai tilanteessa, jossa toiminnanharjoittaja laiminlyö ilmoitusvelvollisuuden tai tiedostojen ylläpitämisen.

41 §. *Kielto.* Pykälässä ehdotetaan, että valvontaviranomainen voi antaa kiellon, joka koskee rehun tuotantoa, valmistusta, käsittelyä, markkinoille saattamista, käyttöä, kuljetusta, varastointia, maahantuontia tai maastavientiä tai jos rehu ei täytä Euroopan yhteisön rehulainsäädännössä tai tässä laissa taikka sen nojalla asetettuja vaatimuksia. Kielto annettaisiin, jos tuotteessa on sellainen vika, josta voi aiheutua vakavaa terveys- tai ympäristöhaittaa tai kyse on toistuvasta tai tahallisesta laaturiheestä tai pakkausmerkintöjen määräystenvastaisuudesta.

Kielto ehdotetaan 2 momentissa annettavaksi määräaikaisena, jos sen perusteena oleva epäkohta on mahdollista poistaa. Kielto tulisi viipymättä peruuttaa, jos kiellon perustana ollut puutteellisuus on poistettu tai puutteellisuudella ei enää ole merkitystä kiellon määrittämisen kannalta. Ehdotetun kiellon tarkoituksena on, että toimija ei saa harjoittaa kiellon kohteena olevaa toimintaa ennen kuin puute korjataan.

42 §. Säännöstenvastaisen rehun uudelleen käsittely, hävittäminen ja palauttaminen. Pykälän mukaan tilanteessa, jossa rehulle on asetettu kielto, tulisi rehualan toimijan ennen rehun käsittelyä, käyttämistä muuhun tarkoitukseen tai palauttamista lähettäjämäahan hakea lupaa kyseiseen toimenpiteeseen Elintarviketurvallisuusvirastolta. Elintarviketurvallisuusviraston tulisi toimia rehun hävittämisessä yhteistyössä ympäristöviranomaisten kanssa. Toimija vastaisi rehun käsittely-, hävittämis- tai maastavientimääräyksestä aiheutuneista kustannuksista. Käsittely-, hävittämis- tai maastavientimääräystä koskevaan päätökseen tulisi lisäksi voida liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

43 §. Rekisteröinnin ja hyväksymisen keskeyttäminen, muuttaminen ja peruuttaminen. Pykälän mukaan valvontaviranomaisen on muutettava 18 §:ssä tarkoitettua rehualan toimijan rekisteröimistä ja 20 §:ssä tarkoitettua rehualan toimijan hyväksymistä olosuhteiden muuttuessa. Lisäksi pykälän mukaan valvontaviranomaisen on keskeytettävä tai peruutettava rekisteröinti tai hyväksyminen, jos rehualan toimija ei täytä toiminnalle säädettyjä vaatimuksia. Rehuhygieniasetuksen 16 artiklan mukaan toimijan rekisteröintiä tai hyväksymistä on muutettava, jos toimija pystyy osoittamaan kykenevänsä harjoittamaan muuta toimintaa sen lisäksi, mihin se on alun perin rekisteröity tai mihin sille on myönnetty hyväksyminen. Rehuhygieniasetuksen 14 artiklassa säädetään rekisteröinnin ja hyväksymisen väliaikaisesta keskeyttämisestä tilanteissa, joissa toimijan toiminta ei täytä enää sille asetettuja vaatimuksia. Rehuhygieniasetuksen 15 artiklan mukaan valvontaviranomaisen tulee peruuttaa 18 §:ssä tarkoitettu rehualan toimijan rekisteröiminen tai 20 §:n mukaisesti hyväksytyn toimijan hyväksyminen, jos toimija lopettaa toimintansa, toimija on jättänyt täyttämättä toimintaansa koskevat vaatimukset vähintään yhden vuoden ajalta ja kun valvontaviranomainen havaitsee vakavia puutteita toiminnassa tai joutuu pysäyttämään tuotannon jatkuvasti eikä toimija pysty antamaan riittäviä takeita tuotannon jatkamisen osalta.

44 §. Laboratorion hyväksymisen peruuttaminen. Pykälän 1 momentin mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto voisi peruuttaa laboratorion hyväksymisen, jos laboratorio ei enää täytä 26 §:ssä hyväksymiselle asetettuja vaatimuksia tai laboratorio rikkoo 28 §:ssä ilmoitusvelvollisuudelle asetettuja vaatimuksia.

Jos laboratorion toiminnassa havaittu puute on sellainen, että se voi vaarantaa tutkimustulosten luotettavuuden, Elintarviketurvallisuusvirasto voisi peruuttaa hyväksymisen jo asian käsittelyn vaatimaksi ajaksi. Tällainen puute olisi esimerkiksi arviointielimen edellyttämien korjaustoimenpiteiden räikeä laiminlyöminen.

45 §. Uhkasakko ja teettäminen. Uhkasakko ja teettäminen on laajennettu ehdotuksessa täytäntöönpanon tehostamiseksi koskemaan 40 §:ssä tarkoitettua määräystä ja 41 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai käsittelyä, hävittämistä taikka palauttamista koskevaa menettelyä. Uhkasakkoa ja teettämistä koskevan päätöksen voi tehdä Elintarviketurvallisuusvirasto ja teettämistä koskevan päätöksen myös työvoima- ja elinkeinokeskus. Ehdotuksen mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto voisi asettaa uhkasakon tai uhan, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaus uhkasakkolakiin (1113/1990), jossa on annettu yleiset säännökset hallinnollisesta uhkasakosta, teettämisuudesta ja teettämisestä. Uhkasakkolain 10 §:n mukaan uhkasakko voidaan tuomita maksettavaksi, jos kieltä tai päätöstä ei ole noudatettu ja jos noudattamatta jättämiseen ei ole pätevää syytä. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi uhkasakon asettanut viranomais. Teettäen suoritetun hävittämisen kustannukset maksetaan valtion varoista ja peritään laiminlyöjältä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoon on säädetty.

46 §. Tilapäiset rajoitukset. Pykälän mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin tilapäisesti kieltää rehun valmistus, markkinoille saattaminen, käyttö ja maahan-tuonti tai rajoittaa niitä sekä määrätä kielletyt rehut poistettavaksi markkinoilta sekä alku-tuotantopaikkojen tai muiden hallussapitäjien varastoista, jos on perusteltua syytä olettaa, että rehu voi aiheuttaa merkittävää vaaraa ihmisten ja eläinten terveydelle tai ympäristölle.

47 §. Rangaistussäännös. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan lueteltaviksi ne ehdotettavan lain vastaiset teot, joista voi seurata rikosoikeudellinen rangaistusvastuu ja joista voidaan Euroopan yhteisön rehulainsäädännön tai ehdotettavan lain mukaisesti tuomita reholakirikkomuksesta sakko, jos rikkomus ei ole jonkin muun lainsäädännön mukaan ankarammin tuomittava. Säännökset vastaavat voimassa olevan lain 41 §:ää. Rangaistussäännöstä on kuitenkin eräiltä osin uudistettu sekä sanamuodoltaan selkeytetty. Tekijänä rikkomuksessa voisi olla rehualan toimija tai rehun käyttäjä ja tunnusmerkkien mukainen teko voitaisiin tehdä joko tahallisesti tai huolimattomuudella. Teon huolimattomuusarvioinnissa tulisi ottaa huomioon erityisesti arvioitavana olevan toiminnan laatu. Esimerkiksi rehun valmistajalta tai markkinoille saattajalta edellytetään huomattavasti suurempaa huolellisuutta kuin rehun käyttäjältä, koska ensiksi mainittujen mahdollisesti aiheuttama vahinko koskisi suurempaa käyttäjäkuntaa.

Uutena kohtana 1 momenttiin lisättäisiin ehdotetun lain 40 §:n mukaisen määräyksen rikkomisen, jolloin rehualan toimija ei ole noudattanut valvontaviranomaisen antamaa yksityiskohtaista määräystä täyttää rehulaissa tai sen nojalla annettu velvoite määräaikaan mennessä. Ehdotetun lain 41 §:n nojalla annetun kiellon rikkomisen sekä ehdotetun lain 7 §:n 3 momentin ja sen nojalla annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa säädetyn kiellon laiminlyönti ehdotetaan myös säädettaväksi rangaistavaksi. Näillä sää-döksillä pyritään rajoittamaan rehun käytöstä ihmisten ja eläinten terveydelle tai ympäris-tölle aiheutuvaa merkittävää vaaraa. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös ehdotetun lain 42 §:ssä tarkoitetun käsittely-, hävittämis- ja palauttamismääräyksen rikkomisen. On tärkeää varmistaa, että rehua ei voida esimerkiksi käsitellä uudelleen tai hävittää vastoin valvontaviranomaisen päätöstä.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan lakiin otettavaksi edelleen säännös lainsäädännön rikkomista koskevan tutkintapyynnön tekemisestä. Ehdotuksen mukaan ilmoituksen rikko-muksen saattamiseksi syyteharkintaan tekisi Elintarviketurvallisuusvirasto. Ilmoituksen voisi jättää tekemättä, jos rikkomus kokonaisuutena on olosuhteisiin nähden ilmeisen vä-häinen. Tällöin Elintarviketurvallisuusvirasto voisi antaa rikkomuksesta vain kirjallisen huomautuksen ja samalla kehottaa rikkomuksen tekijää korjaamaan havaitut virheellisy-ydet. Kirjallisen huomautuksen tarkoituksena on lisätä valvontaviranomaisen keinoja lain-säädännön noudattamisen valvomiseksi.

Menettämisseuraamusten osalta tulisi reholakirikkomuksen tuottaman taloudellisen hyö-dyn ja rikoksen tekemiseen käytetyn esineen tai muun omaisuuden tuomitsemisesta nou-

dattaa mitä rikoslain (39/1889) 10 luvussa säädetään.

8 luku. **Erinäiset säännökset**

48 §. *Perittävät maksut.* Tämän lain mukaisista toimenpiteistä määrätään maksut siten kuin valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin valtion maksuperustelain nojalla maksullisiksi tulevista suoritteista, kuten rehualan toimijoiden rekisteröinti ja hyväksyminen. Viranomaisten suorittama ehdotetun lain mukainen valvonnan suunnittelu, sen soveltamista ja noudattamista koskeva neuvonta ja markkinavalvonta jäisivät maksuperustelain nojalla valtion vastattaviksi.

Valvontasuunnitelmasta käyvät tarkemmin ilmi viranomaisvalvontaa liittyvät valvontakohteet, tarkastukset ja tarkastustiheydet. Valvonnan järjestämisen yleisten periaatteiden mukaisesti valvonnan tulee olla tasapuolisista ja säännöllistä. Lisäksi valvontatoimenpiteiden tulee olla tarkoituksenmukaisia ja ne on sopivalla tavalla kohdistettava rehujen valmistuksen, markkinoille saattamisen, markkinoinnin, kuljetuksen, varastoinnin, käytön ja käsittelyn eri vaiheisiin. Yksittäisen valvontakohteen osalta maksu pohjautuu pääsääntöisesti kohteen riskinarviointiin, jossa otetaan huomioon ensisijaisesti kohteessa harjoitettavan toiminnan luonne ja laajuus. Toisaalta tavoitteena on, että toimiva yrityksen oma laadunvarmistusjärjestelmä parantaisi osaltaan toimijan riskiluokitusta ja vähentäisi maksullisten viranomaisvalvonnan tarvetta.

49 §. *Palkkiot ja kustannusten korvaukset.* Pykälässä ehdotettu säännös valtuutetuille tarkastajille suoritettavista palkkioista ja kustannusten korvauksista vastaa voimassa olevan rehulain 35 §:ää. Palkkiot ja kustannusten korvaukset maksaisi Elintarviketurvallisuusvirasto sille valtion talousarviossa tätä varten osoitetuista varoista. Palkkioiden ja kustannusten korvauksessa on kyse Elintarviketurvallisuusviraston valtuuttamien tarkastajien oikeudesta palkkioon tekemästään työstä ja heille tästä työstä aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta.

50 §. *Muutoksenhaku.* Pykälä vastaa voimassa olevan rehulain 40 §:ää. Hallintolainkäyttölain (586/1996) 7 §:n mukaan pääsääntönä on, että valtioneuvoston alaisen viranomaisen päätöksestä valitetaan hallinto-oikeuteen. Myös oikeusministeriö on maa- ja metsätalousministeriölle antamassaan lausunnossa (75/43/2000 OM) korostanut tarvetta maataloudellista tarkastustoimintaa koskeviin lakeihin sisältyvien muutoksenhakujärjestelmien kehittämiseen vastaamaan sekä sisällöllisesti että organisatorisesti mahdollisimman pitkälle hallintolainkäyttölain mukaista järjestelmää.

51 §. *Voimaantulo.* Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta ja nykyisen rehulain kumoamisesta. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan ... Samalla kumottaisiin nykyinen rehulaki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Voimassa olevan rehu nojalla annetut maa- ja metsätalousministeriön päätökset ja asetukset jäisivät kuitenkin edelleen voimaan, kunnes ehdotetun lain nojalla annettavat maa- ja metsätalousministeriön asetukset on annettu, edellyttäen, että ne eivät olisi ristiriidassa ehdotetun lain kanssa.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Perustuslain 80 §:n mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan, on säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan käytännön (PeVL 56/2002 vp) mukaan asetuksen antamiseen ja lainsäädäntövallan delegoimiseen liittyvien valtuutusten tulee olla riittävän täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Laista tulee käydä selvästi ilmi, mistä on tarkoitus säätää asetuksella.

Rehulaissa ehdotetaan säädettäväksi kaikista sellaisista oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista tai muuten perustuslain mukaan lain alaan kuuluvista asioista, joista säädetään yksityiskohtaisemmin EY:n asetuksissa tai joista on tarkoitus antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Lakiehdotuksen 2 ja 3 luvussa säädetään rehuja ja rehualan toimijoita koskevista yleisistä vaatimuksista.

3 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Perustuslakivaliokunta on pitänyt elinkeinovapautta perustuslain mukaisena pääsääntönä, mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraisuuden olevan mahdollista erityisin perustein (PeVL 19/2002 vp). Rekisteröitymis- ja ilmoitusvelvollisuuden säätämistä on pidetty asiallisesti luvanvaraisuuteen rinnastettavana sääntelynä (PeVL 56/2002 vp).

Ehdotetussa laissa asetettaisiin rehualan toimijoille velvollisuus ilmoittaa toiminnastaan sekä kuvaus toiminnan järjestämisestä ennen toiminnan aloittamista ja välittömästi toiminnassa tapahtuvista muutoksista sekä toiminnan lopettamisesta. Säännös vastaisi pääosiltaan voimassa olevan lain säännöksiä tarkennettuna. Valvonnan järjestämiseksi on välttämätöntä, että valvontaviranomainen saa tiedon valvottavien toimijoiden olemassaolosta ja sijainnista. Ehdotetussa pykälässä tarkoitettulla rehualan toimijoiden ilmoitusvelvollisuudella pyritään edistämään hyvälaatuisten, turvallisten rehujen tarjontaa sekä asianmukaisen tietojen antamista rehuista niiden ostajille ja käyttäjille. Tällaisia syitä voidaan pitää sellaisina tärkeinä yhteiskunnallisina intresseinä, joilla voidaan perustella elinkeinovapauden rajoittamista. Tämä rajoitus on myös välttämätön perustuslain 20 §:ssä tarkoitettujen perusoikeuksien turvaamiseksi. Perustuslain 20 §:n mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ja turvalliseen ympäristöön. Lisäksi on huomioitava, että ilmoitusvelvollisuus perustuu myös Suomea sitoviin EY:n säädöksiin.

Rehulaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku**Yleiset säännökset****1 §***Tavoite*

Tämän lain tavoitteena on eläintuotannon ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden laadun turvaamiseksi edistää hyvälaatuisen ja turvallisten rehujen käyttöä, asianmukaisten tietojen antamista rehuista sekä varmistaa rehujen jäljitettävyys.

2 §*Sovellettamisala*

Tätä lakia ja 3 §:ssä tarkoitettua Euroopan yhteisön rehulainsäädäntöä sovelletaan rehuihin ja niiden käsittelyolosuhteisiin, rehualan toimijoihin sekä valvontaan kaikissa rehujen tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa rehun alkutuotannosta sen markkinoille saattamiseen sekä rehujen käyttöön. Tätä lakia ja Euroopan yhteisön rehulainsäädäntöä sovelletaan rehujen tuontiin sekä vientiin, ellei Suomea sitovista kansainvälisistä velvoitteista muuta johdu.

Tämä laki ei koske rehuja, joita käytetään tutkimuslaitosten eläinkokeissa.

3 §*Euroopan yhteisön rehulainsäädäntö*

Tätä lakia sovelletaan myös seuraavien rehuja ja rehuvalvontaa koskevien Euroopan yhteisön säädösten ja niiden nojalla annettujen säädösten noudattamisen valvontaan ja muuhun niiden edellyttämään täytäntöönpanoon siltä osin kuin on kyse tämän lain soveltamisalaan kuuluvista rehuista ja ellei niiden täytäntöönpanosta säädetä muun lain nojalla:

1) elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002, jäljempänä yleinen elintarvikeasetus;

2) rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 882/2004, jäljempänä valvonta-asetus;

3) rehuhygieniää koskevista vaatimuksesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1831/2003, jäljempänä rehuhygienia-asetus;

4) eläinten ruokinnassa käytettävistä lisäaineista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1831/2003, jäljempänä EY:n lisäaineasetus;

- 5) muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden terveys-säännöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1774/2002, jäljempänä sivutuoteasetus;
- 6) torjunta-ainejäämien enimmäismääristä kasvi- ja eläinperäisissä tuotteissa annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 396/2005; jäljempänä torjunta-ainejäämäasetus;
- 7) muuntogeenisistä elintarvikkeista ja rehuista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1829/2003, jäljempänä GM -elintarvike- ja rehuasetus;
- 8) muuntogeenisten organismien jäljitettävyydestä ja merkitsemisestä ja muuntogeenisistä organismeista valmistettujen elintarvikkeiden ja rehujen jäljitettävyydestä sekä direktiivin 2001/18/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1830/2003, jäljempänä GMO -jäljitettävyysoasetus;
- 9) tiettyjen spongiformisten enkefalopatioiden ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevista säännöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 999/2001, jäljempänä TSE -asetus;
- 10) salmonellan ja muiden tiettyjen elintarvikkeiden kautta tarttuvien tiettyjen zoonoosien aiheuttajien valvonnasta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2160/2003;
- 11) luettelon vahvistamisesta niistä aineista, joiden markkinoille saattaminen ja käyttö eläinten ravinnoksi on kielletty tehty komission päätös 2004/217/EY;
- 12) elintarvikehygieniasta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 853/2004; jäljempänä elintarvikehygienia-asetus

Viitattaessa tässä laissa Euroopan yhteisön säädökseen tarkoitetaan kyseistä säädöstä siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

4 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Eläinperäisten rehujen hygieenisen laadun turvaamisesta eläintautien vastustamiseksi, ennalta ehkäisemiseksi ja leviämisen estämiseksi säädetään eläintautilaissa (55/1980). Euroopan yhteisön ulkopuolisista valtioista tuotavien eläinperäisten rehujen tuonnista ja sen valvonnasta säädetään eläinlääkinnällisistä rajatarkastuksista annetussa laissa (1192/1996). Elintarvikkeiden säteilyturvallisuuden arviointiperusteista säädetään säteilylaissa (592/1991). Rehujen säteilypitoisuuksille voidaan tarvittaessa laskea arvot, joilla elintarvikkeiden maksimisäteilyarvot eivät ylitä.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *rehulla* rehua siten kuin se on määritelty yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 4 koh-

dassa;

2) *rehuaineella* erilaisia rehuseosten valmistukseen tai esiseosten kantaja-aineiksi tarkoitettuja tai joko suoraan sellaisenaan tai jalostuksen jälkeen eläinten ruokintaan käytettäväksi tarkoitettuja kasvi- tai eläinperäisiä tuotteita tuoreena tai säilöttynä ja niiden teollisia johdannaisia sekä orgaanisia tai epäorgaanisia tuotteita, jotka voivat sisältää myös lisäaineita;

3) *erityisravinnoksi tarkoitettulla rehulla* rehuseoksia, jotka erityisen koostumuksensa tai erityisen valmistusmenetelmänsä vuoksi erottuvat selvästi muista rehuista ja rehuseoksista sekä lääkerehuista ja joiden tarkoituksena on täyttää erityisiä ravitsemuksellisia tarpeita;

4) *erityisellä rehuaineella* teknisesti valmistettuja valkuaislähteinä suoraan tai epäsuorasti toimivia tuotteita, jotka on tarkoitettu käytettäväksi rehuna tai rehuissa;

5) *rehun lisäaineella* rehun lisäainetta siten kuin se on määritelty EY:n lisäaineasetuksen 2 artiklan 2a kohdassa;

6) *muuntogeenisellä rehulla* rehua siten kun se määritelty GM -elintarvike- ja rehuasetuksen 2 artiklan 7 kohdassa;

7) *lääkerehulla* lääkevalmisteen ja rehun sekoitusta, joka on tarkoitettu annettavaksi eläimelle sairauden parantamiseksi, lievittämiseksi tai ehkäisemiseksi;

8) *rehuseoksella* eläinten ruokintaan 2-6 kohdassa tarkoitettujen rehujen seoksia;

9) *haitallisella aineella, tuotteella ja eliöllä* sellaisia rehuissa olevia aineita, tuotteita tai eliöitä, jotka voivat aiheuttaa terveydellistä vaaraa eläimille tai eläimistä saatavien tuotteiden kautta ihmisille taikka vaaraa ympäristölle;

10) *rehualan toimijalla* luonnollista tai oikeushenkilöä siten kuin se on määritelty yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 6 kohdassa;

11) *markkinoille saattamisella* rehujen saattamista markkinoille siten kuin se on määritelty yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 8 kohdassa;

12) *jäljitettävyydellä* mahdollisuutta jäljittää rehu siten kuin se on määritelty yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 15 kohdassa;

13) *tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheilla* mitä tahansa vaihetta alkutuotannosta rehun toimittamiseen tilalle siten kuin ne on määritelty yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 16 kohdassa;

14) *rehun alkutuotannolla* tuotantoa siten kuin se on määritelty rehuhygieniasetuksen 3 artiklan f kohdassa;

15) *rehuhygienialla* kaikkia toimenpiteitä ja vaatimuksia siten kuin ne on määritelty rehuhygieniasetuksen 3 artiklan a kohdassa;

16) HACCP- järjestelmällä vaara-analyysin ja kriittisten valvontapisteiden järjestelmää,

jossa kriittisten valvontapisteiden avulla tunnistetaan vaarat, jotka on torjuttava, poistettava tai saatettava hyväksyttävälle tasolle;

17) *tuonnilla* tuontia siten kuin se on määritelty valvonta-asetuksen 2 artiklan 15 kohdassa; ja

18) *viennillä* vientiä muihin kuin Euroopan unionin jäsenvaltioihin.

Mitä tässä laissa säädetään Euroopan yhteisöstä tai Euroopan unionin jäsenvaltioista koskee myös Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen edellyttämässä laajuudessa Euroopan talousaluetta ja sen jäsenvaltioita.

2 luku

Rehuja koskevat vaatimukset

6 §

Rehujen yleiset laatuvaatimukset

Rehujen tulee olla tämän lain ja Euroopan yhteisön lainsäädännön vaatimusten mukaisia, aitoja, hyvälaatuisia ja turvallisia sekä eläinten ravitsemukseen sopivia. Rehujen turvallisuutta koskevista yleisistä vaatimuksista säädetään myös yleisen elintarvikeasetuksen 15 artiklassa.

Eläinten ruokintaan käytettävä rehu ei saa sisältää sellaisia määriä haitallisia aineita, - tuotteita tai -eliöitä, että sen käytöstä voi aiheutua eläimistä saataviin tuotteisiin laatuvirheitä taikka vaaraa ihmisille, eläimille tai ympäristölle. Tarkempia säännöksiä haitallisten aineiden, tuotteiden ja eliöiden sallituista enimmäispitoisuuksista rehuissa annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

7 §

Rehuaineet

Rehuaineiden tulee olla laadultaan, koostumukseltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellaisia, että ne soveltuvat eläinten ruokintaan.

Maa- ja metsätalousministeriö on merkinnyt julkaisemaansa luetteloon keskeisimmät rehuaineet, joita saa valmistaa, saattaa markkinoille, käyttää rehujen valmistukseen tai eläinten ruokintaan sekä maahantuoda. Myös muita kuin edellä mainittuun luetteloon merkittyjä rehuaineita saa kuitenkin valmistaa, saattaa markkinoille ja käyttää rehujen valmistukseen ja eläinten ruokintaan edellyttäen, että rehuaine erottuu selvästi liitteessä mainituista nimistä ja kuvauksista eikä johda harhaan sen ostajaa, muuta luovutuksensaajaa tai käyttäjää.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, maa- ja metsätalousministeriö voi ihmisten ja eläinten terveyteen liittyvistä syistä kieltää tiettyjen rehuaineiden käytön.

Tarkempia säännöksiä rehuaineista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

8 §

Erityiset rehuaineet

Erityisten rehuaineiden tulee olla laadultaan, koostumukseltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellaisia, että niillä on typpi- tai valkuaislähteenä ravintoarvoa eläimelle.

Vain sellaisia erityisiä rehuaineita saa valmistaa, saattaa markkinoille, käyttää rehuseosten valmistukseen tai eläinten ruokintaan sekä maahantuoda, jotka maa- ja metsätalousministeriö on merkinnyt erityisistä rehuaineista julkaisemaansa luetteloon.

Tarkempia säännöksiä erityisistä rehuaineista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

9 §

Erityisravinnoksi tarkoitetut rehut

Erityisravinnoksi tarkoitettujen rehujen tulee olla laadultaan, koostumukseltaan ja muilta ominaisuuksiltaan eläinten erityisiin ravitsemuksellisiin tarpeisiin soveltuvia.

Vain sellaisia erityisravinnoksi tarkoitettuja rehuja saa valmistaa, saattaa markkinoille, käyttää rehuseosten valmistukseen tai eläinten ruokintaan sekä maahantuoda, jotka maa- ja metsätalousministeriö on merkinnyt erityisravinnoksi tarkoitetuista rehuista julkaisemaansa luetteloon.

Tarkempia säännöksiä erityisravinnoksi tarkoitetuista rehuista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

10 §

Rehun lisäaineet

EY:n lisäaineasetuksen soveltamisalaan kuuluvien lisäaineiden markkinoille saattamiseen sovelletaan EY:n lisäaineasetuksen mukaista menettelyä.

Tarkempia säännöksiä EY:n lisäaineasetuksen 25 artiklan 1 kohdan jälkimmäisessä osassa tarkoitettujen lisäaineiden pakkausmerkinnöistä, markkinoille saattamisesta ja käyttöä koskevista erityisedellytyksistä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

11 §

Muuntogeeniset rehut

GM -elintarvike- ja rehuasetuksen ja GMO -jäljitettävyyasetuksen soveltamisalaan kuuluvien rehujen markkinoille saattamiseen sovelletaan GM-elintarvike- ja rehuasetuksen ja GMO -jäljitettävyyasetuksen mukaisia menettelyjä.

Tarkempia säännöksiä GM- elintarvike- ja rehuasetuksen edellyttämistä kansallisista järjestelyistä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Tämän lisäksi tarkempia säännöksiä muuntogeenisistä rehuista voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

12 §

Rehuseokset

Rehuseos saa sisältää vain 7-11 §:ssä tarkoitettuja, niille säädetyt tai määrättyt vaatimukset täyttäviä rehuja.

Tarkempia säännöksiä rehuseosten vaatimuksista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

13 §

Lääkerehut

Lääkerehun valmistukseen saa käyttää vain sellaista lääke-esiseosta, jonka lääkelaitos on lääkelain (395/1987) nojalla antamassaan myyntiluvassa tai muussa lääkevalmisteen kulu- tukseen luovuttamista koskevassa luvassa hyväksynyt rehuaineisiin tai rehuseoksiin sekoitettavaksi.

Valmistaja ja jälleenmyyjä saavat luovuttaa lääkerehua vain eläinlääkärin kirjoittaman lää- kerehumääräyksen perusteella eläimen omistajalle tai haltijalle.

Tarkempia säännöksiä lääkerehun valmistamisesta, markkinoille saattamisesta, määrää- misestä ja käytöstä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

14 §

Rehusta annettavia tietoja koskevat yleiset vaatimukset

Rehun tuoteselosteessa, esitteessä, mainoksessa tai muulla tavalla markkinoinnin yhtey- dessä rehusta on annettava totuudenmukaiset ja riittävät tiedot. Rehusta ei saa antaa har- haanjohtavia tietoja.

15 §

Rehujen merkintävaatimukset

Rehun tuoteselosteessa on annettava kirjallisesti tiedot rehun käyttötarkoituksesta, koos- tumuksesta sekä tuoteselosteen tiedoista vastaavasta toimijasta siten kuin Euroopan yh- teisön rehulainsäädännössä edellytetään. Tuoteselosteessa voidaan antaa myös muita tietoja, jos ne ovat yksiselitteisiä sekä mitattavissa ja perusteltavissa olevia ellei Euroopan yhteisön rehulainsäädännöstä muuta johdu. Tuoteseloste on painettava tai kiinnitettävä rehun pakkaukseen tai säiliöön. Pakkaamattomana toimitetun rehun tuoteseloste tulee liittää rehun mukana seuraaviin asiakirjoihin ja sen tulee olla helposti saatavilla valvontaa varten.

Yksityiskohtaisista tiedoista, jotka tuoteselosteessa on oltava, säädetään EY:n lisäai- neasetuksessa, TSE- asetuksessa, GM -elintarvike- ja rehuasetuksessa, GMO - jäljitettävyyasetuksessa sekä sivutuoteasetuksessa.

Tarkempia säännöksiä tuoteselosteesta ja siinä annettavien tietojen sisällöstä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

16 §

Rehujen pakkausvaatimukset

Rehujen on oltava tuotteen ominaisuudet huomioon ottaen asianmukaisesti pakattu. Pakkaamattomana toimitettava rehu on kuljetettava ja säilytettävä kuljetuksen aikana asianmukaisesti ja käyttötarkoitukseen sopivasti.

Tarkempia säännöksiä rehujen pakkausvaatimuksista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

3 luku

Toiminnanharjoittamista koskevat vaatimukset

17 §

Toiminnan järjestäminen

Rehualan toimija on velvollinen järjestämään toimintansa siten, että toiminnalle ja rehuille tässä laissa, Euroopan yhteisön rehulainsäädännössä ja niiden nojalla asetetut vaatimukset täyttyvät. Rehualan toimijoiden vastuusta rehujen turvallisuudesta ja määräysten vastaisten rehujen markkinoilta poistamisesta säädetään yleisen elintarvikeasetuksen 17 artiklan 1 kohdassa ja 20 artiklassa.

Rehualan toimijan velvollisuudesta järjestää toimintansa laadunvarmistus säädetään rehuhygieniasetuksen 5, 6 ja 7 artiklassa.

Rehualan toimijalla on oltava rehujen alkutuotantoa, valmistusta, käsittelyä, varastointia ja kuljetusta varten asianmukaiset tilat, laitteet ja kalusto. Rehujen käsittelyssä, käytössä, kuljetuksessa ja varastoinnissa on noudatettava riittävää huolellisuutta ja varovaisuutta terveys-, turvallisuus- ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi.

Rehualan toimijan on varattava valvontaviranomaiselle tilaisuus tarkastuksen suorittamiseen tuotantoyksiköissään ja muissa toimitiloissa ennen toiminnan aloittamista.

Tarkempia säännöksiä rehujen käsittely, käyttö-, kuljetus- ja varastointivaatimuksista voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

18 §

Ilmoitusvelvollisuus

Rehualan toimijan, mukaan lukien jäljempänä 20 §:n mukaisesti hyväksyntää hakevat toimijat, on tehtävä Elintarviketurvallisuusvirastolle kirjallinen ilmoitus toiminnastaan ja sen merkittävistä muutoksista sekä toiminnan lopettamisesta rekisteröintiä varten siten kuin rehuhygieniasetuksen 9 artiklassa säädetään.

Ilmoitusvelvollisuus ei koske rehujen alkutuotantoa harjoittavaa rehualan toimijaa tai toimijaa, joka valmistaa rehuseoksia lisäaineita tai niitä sisältäviä esiseoksia käyttämällä yksinomaan oman tilan eläinten tarpeisiin, jos valvontaviranomainen saa edellä mainitut tiedot muulta viranomaiselta. Elintarviketurvallisuusviraston tulee ilmoittaa tietojen saamisesta rehualan toimijalle.

Ilmoitukseen on liitettävä seuraavat tiedot

- 1) toimijan nimi ja osoite sekä muut tarvittavat yhteystiedot laitospohtaisesti;
- 2) toimijan yritys- tai yhteisötunnus tai sen puuttuessa henkilötunnus;
- 3) tieto toiminnan laadusta tai sen olennaisesta muuttamisesta.

Rehualan toimijan on ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle sen pyynnöstä tiedot rehujen valmistusmääristä sekä valmistukseen käytetyistä rehuista ja näiden alkuperästä sekä markkinoille saatetuista, maahan tuoduista ja maasta viedyistä rehuista sekä niiden määristä.

Rehualan toimijan velvollisuudesta ilmoittaa välittömästi Elintarviketurvallisuusviranomaiselle, jos toimija katsoo tai sillä on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama rehu ei täytä rehujen turvallisuutta koskevia vaatimuksia, säädetään yleisen elintarvikeasetuksen artiklassa 20.

Tarkempia säännöksiä ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

19 §

Tietojen kirjaamista ja jäljitettävyyttä koskevat vaatimukset

Rehualan toimijan on pidettävä toimintaansa liittyvistä tiedoista kirjaa, josta tarvittaessa voidaan selvittää valvontaa ja rehujen jäljittämistä varten tarpeelliset tiedot. Tietojen kirjaamisvelvoitteesta ja kirjattavista tiedoista säädetään yleisen elintarvikeasetuksen 18 artiklan 2 ja 3 kohdassa ja rehuhygieniasetuksen liitteissä I ja II. Kirjaamisvelvoite koskee tietoja, joiden avulla rehu voidaan jäljittää ja tuotantopanosten käyttöä ja tuotantoprosessin hallintaa voidaan seurata.

Rehualan toimijan on vaadittaessa annettava valvontaviranomaiselle ja valtuutetuille tarkastajille kaikki valvontaa ja tarkastuksen suorittamista varten tarpeelliset tiedot.

Tarkempia säännöksiä tiedoston sisällöstä ja järjestämisestä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

20 §

Rehualan toimijan hyväksyminen

Rehualan toimijan on ennen toiminnan aloittamista ja toiminnan olennaista muuttamista haettava toiminnalleen Elintarviketurvallisuusviraston hyväksyminen, jos tarkoituksena on harjoittaa rehuhygieniasetuksen 10 artiklassa tarkoitettua toimintaa, sivutuoteasetuksen 11 ja 18 artiklassa tarkoitettua toimintaa, TSE -asetuksen liitteessä IV tarkoitettua hyväksyntää edellyttävää toimintaa sekä lääkerehujen valmistusta tai niiden markkinoille saatamista. Hyväksymisen edellytyksistä säädetään rehuhygieniasetuksen 13 artiklassa, sivutuoteasetuksen 11 ja 18 artiklassa ja TSE -asetuksen liitteessä IV.

Hyväksymistä koskevaan hakemukseen on liitettävä seuraavat tiedot:

- 1) toimijan nimi ja osoite sekä muut tarvittavat yhteystiedot laitospohtaisesti;
- 2) toimijan yritys- tai yhteisötunnus tai sen puuttuessa henkilötunnus;
- 3) tieto toiminnan laadusta tai sen olennaisesta muuttamisesta;
- 4) ajankohta, jolloin toiminta tai sen muutos on tarkoitus aloittaa.

Rehualan toimija on hyväksyttävä, jos 1 momentissa tarkoitetuissa asetuksissa ja tässä laissa sekä niiden nojalla annetuissa säännöksissä asetetut vaatimukset täyttyvät. Hyväksyminen voidaan antaa ehdollisena rehuhygieniasetuksen 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Hyväksytylle toimijalle voidaan asettaa toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja muita ehtoja, jos toiminnasta voi aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle taikka ympäristölle.

Tarkempia säännöksiä toimijan hyväksymistä koskevassa hakemuksessa annettavien tietojen sisällöstä ja hakemusmenettelystä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Ennakkoilmoitusten tekeminen tuontirehusta

Maahantuotavasta, valvonta-asetuksen 15 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua rehuerästä on aina ilmoitettava ennen erän vastaanottamista Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset siitä, missä tilanteissa ja miten rehualan toimijan on tehtävä ennakkoilmoitus maahantuotavasta rehuerästä Elintarviketurvallisuusvirastolle ja mitä tietoja tuontirehusta on ilmoitettava.

Maahantuotavaa rehua voidaan valvontaviranomaisen määräyksestä säilyttää tullin valvonnassa valvontaviranomaisten hyväksymässä paikassa siihen saakka, kunnes valvontaviranomainen on saanut riittävän selvityksen siitä, että EY:n rehulainsäädännössä ja tässä laissa sekä sen nojalla säädetyt tai määrätyt vaatimukset täyttyvät.

4 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

21 §

Yleinen ohjaus ja valvonta

Euroopan yhteisön rehulainsäädännön ja tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

22 §

Valvontaviranomaiset

Euroopan yhteisön rehulainsäädännön ja tämän lain täytäntöönpanosta vastaa sekä lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvoo Elintarviketurvallisuusvirasto.

Elintarviketurvallisuusvirasto käyttää valvonnassa apunaan työvoima- ja elinkeinokeskuksia. Maahantuontia valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella tullilaitos. Lääkereichujen valvontaan osallistuvat lisäksi lääninhallitukset. Rajaeläinlääkärit huolehtivat tämän lain mukaisesta valvonnasta eläimistä saatavien elintarvikkeiden eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen yhteydessä.

Tarkempia säännöksiä tullilaitoksen, lääninhallituksen ja rajaeläinlääkärien suorittamasta valvonnasta annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

23 §

Valtuutetut tarkastajat

Sen lisäksi, mitä 22 §:ssä säädetään, Elintarviketurvallisuusvirasto voi käyttää tarkastus- ja valvontatehtävissä apunaan tehtävään kirjallisesti valtuuttamiaan tarkastajia, jotka toimivat tehtävissään Elintarviketurvallisuusviraston valvonnassa. Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä. Valtuutetulla tarkastajalla tulee olla valtuutuksen kohteena olevan tehtävän hoitamiseksi riittävä rehuja koskeva tai muu lain noudattamisen valvonnan kannalta tarvittava ammattitaito.

Jos valtuutettu tarkastaja on hallintolain (434/2003) mukaan esteellinen suorittamaan tehtäväänsä, toimivaltainen viranomainen voi määrätä jonkun muun esteettömän henkilön tilapäisesti suorittamaan hänen tehtäviään. Tilapäisesti määrättyyn henkilöön sovelletaan, mitä valtuutetusta tarkastajasta säädetään.

Valtuutetun tarkastajan on tehtäviään suorittaessaan kiinnitettävä huomiota siihen, että rehualan toimija voi esittää hänelle omat näkemyksensä äidinkielellään suomeksi, ruotsiksi tai saameksi. Jos toimija ei osaa kielilain (423/2003) mukaan käytettävää kieltä, tarkastajan on huolehdittava hallintolain 26 §:n mukaisesti tarvittavasta tulkitsemisesta tai kääntämisestä.

Valtuutetun tarkastaja tulee toimijan niin vaatiessa esittää kirjallinen selvitys valtuutuksestaan.

Valtuutettuun tarkastajaan asetetuista vaatimuksista säädetään myös valvonta-asetuksen 5 artiklassa.

Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan tämän suorittaessa tämän pykälän mukaisia tehtäviä, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

5 luku

Laboratoriot

24 §

Kansalliset vertailulaboratoriot

Maa- ja metsätalousministeriö nimeää rehuvalvonnan kansalliset vertailulaboratoriot ja määrää niiden tehtävät. Valvonta-asetuksessa edellytettyjä kansallisia vertailulaboratorioita koskevista vaatimuksista ja näiden laboratorioiden tehtävistä säädetään valvonta-asetuksen 33 artiklassa.

25 §

Hyväksytyt laboratoriot

Hyväksytyjä laboratorioita ovat viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyt laboratoriot. Hyväksytyllä laboratoriolla voi olla myös liikkuva toimintayksikkö.

Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy 1 momentissa tarkoitetut laboratoriot hakemukselta.

26 §

Laboratorion hyväksymisen edellytykset

Hyväksyttävällä laboratoriolla on oltava kirjallinen laatujärjestelmä, laboratorion on oltava teknisesti pätevä ja sen tulee pystyä tuottamaan luotettavia tuloksia. Laboratorion henkilökunnalla on oltava tehtävän edellyttämä koulutus ja pätevyys.

Viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyn laboratorion tulee lisäksi täyttää valvonta-asetuksen 12 artiklan 2 kohdan vaatimukset akkreditoinnista.

27 §

Näytteiden analysoiminen

Valvontaviranomaisen tämän lain mukaista viranomaisvalvontaa varten ottamat tai otattamat näytteet (*viranomaisnäyte*) on analysoitava viranomaisnäytteitä analysoimaan hyväksytyssä laboratoriossa tai kansallisessa vertailulaboratoriossa.

28 §

Hyväksytyjen laboratorioiden ilmoitusvelvollisuus

Hyväksytyn laboratorion on ilmoitettava viipymättä Elintarviketurvallisuusvirastolle toiminnan olennaisesta muuttamisesta, toiminnan keskeyttämisestä ja toiminnan lopettamisesta.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä ja toimittamisesta annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

6 luku

Valvonta

29 §

Valvonnan järjestämisen yleiset periaatteet

Rehuja ja rehualan toimijoita on valvottava tasapuolisesti ja säännöllisesti ja valvontaa on tehostettava silloin, kun on epäiltävissä, että rehu tai rehualan toimijan toiminta ei täytä Euroopan yhteisön rehulainsäädännössä tai tässä laissa ja sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia. Valvontatoimenpiteiden on oltava tarkoituksenmukaisia ja ne on sovittava tavalla kohdistettava kaikkiin rehujen tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheisiin rehun alkutuotannosta sen markkinoille saattamiseen sekä rehujen käyttöön.

Valvontaviranomaisen on tarvittaessa annettava rehualan toimijalle tarpeellisia ohjeita ja kehotuksia Euroopan yhteisön rehulainsäädännön tai tämän lain ja niiden nojalla asetettujen vaatimusten noudattamisesta. Tarkempia säännöksiä valvonnan järjestämisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Valvonnan järjestämisen yleisistä vaatimuksista säädetään tämän lain lisäksi rehujen valvontaa, turvallisuutta ja terveydellistä laatua sekä rehuhygieniää koskevassa Euroopan yhteisön lainsäädännössä.

30 §

Laboratorioiden valvonta

Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo, että 27 §:ssä tarkoitettuja analyysyjä tekevät laboratoriot noudattavat Euroopan yhteisön rehulainsäädäntöä, tätä lakia ja niiden nojalla annettuja säännöksiä. Jos laboratorio ei noudata sitä koskevia säännöksiä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi antaa tarpeellisia määräyksiä toiminnan korjaamiseksi määräajassa.

31 §

Saapumisilmoitusten tekeminen sisämarkkinakaupassa

Toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta Suomeen toimitettavasta rehuerästä, joka on määritelty maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa erityisen riskialttiiksi, on ilmoitettava ennen erän vastaanottamista Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Suomeen toimitettavaa rehua voidaan valvontaviranomaisen määräyksestä säilyttää valvontaviranomaisten hyväksymässä paikassa siihen saakka, kunnes valvontaviranomainen on antanut luvan rehun markkinoille saattamiseen saatuaan riittävän selvityksen siitä, että EY:n rehulainsäädännössä ja tässä laissa sekä sen nojalla säädetyt tai määrätyt vaatimukset täyttyvät.

Maa- ja metsätalousministerin asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset siitä, milloin ja miten rehualan toimijan on tehtävä ennakkoilmoitus rehuerästä Elintarviketurvallisuusvirastolle ja mitä tietoja rehusta on ilmoitettava.

32 §

Ennakkoilmoitusten tekeminen maahantuotavasta rehusta

Maahantuotavasta, valvonta-asetuksen 15 artiklan 5 kohdassa tarkoitettusta rehuerästä on aina ilmoitettava ennen erän vastaanottamista Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset siitä, missä tilanteissa ja miten rehualan toimijan on tehtävä ennakkoilmoitus maahantuotavasta rehuerästä Elintarviketurvallisuusvirastolle ja mitä tietoja maahantuotavasta rehusta on ilmoitettava.

Maahantuotavaa rehua voidaan valvontaviranomaisen määräyksestä säilyttää tullin valvonnassa valvontaviranomaisten hyväksymässä paikassa siihen saakka, kunnes valvontaviranomainen on saanut riittävän selvityksen siitä, että EY:n rehulainsäädännössä ja tässä laissa sekä sen nojalla säädetyt tai määrätyt vaatimukset täyttyvät.

33 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittain valvontasuunnitelma valvonnan järjestämiseksi.

Valvontasuunnitelmassa on määritettävä suoritettavien tarkastusten sisältö sekä valvontakohteiden tarkastustiheys. Lisäksi suunnitelmassa on esitettävä valvontakohteiden ris-

kinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Tarkemmat säännökset valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

34 §

Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella ja valtuutetuilla tarkastajilla on oikeus valvontaa varten tehdä tässä laissa ja Euroopan yhteisön lainsäädännössä mainittuja toimenpiteitä, päästä paikkoihin, joissa rehuja ja niitä koskevia asiakirjoja käsitellään, käytetään tai säilytetään, tarkastaa kuljetusvälineitä, rehualan toimijan kirjanpitoa ja 19 §:ssä tarkoitettua tiedostoa sekä ottaa maksutta tarpeellisia näytteitä rehuista. Kotirauhan piirissä tarkastuksen saa tehdä vain viranomainen ja tarkastus saadaan toimittaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyneen tässä laissa rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn.

Valvontaviranomaisella sekä valtuutetuilla tarkastajilla on oikeus saada tässä laissa ja Euroopan yhteisön lainsäädännössä tarkoitettua tarkastusta tai valvontaa varten tarpeelliset tiedot ja asiakirjat rehualan toimijalta.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään Suomen viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta, koskee myös Euroopan yhteisön tarkastajia. Elintarviketurvallisuusviraston on näissä tarkastuksissa toimittava yhteistyössä Euroopan yhteisön tarkastajien kanssa.

Tarkempia säännöksiä tarkastus- ja valvontamenettelystä sekä näytteiden ottamisesta ja tutkimisesta annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

35 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Valvonnassa saatuja tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) sekä valvonta-asetuksen 7 artiklassa. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tämän lain noudattamista valvottaessa tai valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

- 1) tämän lain 18 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille ja 19 §:n 1 momentissa tarkoitetuille tarkastajille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten;
- 2) syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi;
- 3) Euroopan yhteisön lainsäädännössä tai muussa Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tarkoitetuille ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille Euroopan yhteisön lainsäädännön tai sopimuksen niin edellyttäessä.

36 §

Valvontarekisterit

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää valvontaa varten valtakunnallista rekisteriä 18 §:ssä tarkoitetuista ilmoitusvelvollisista rehualan toimijoista. Rehujen alkutuotantoa harjoittavien rehualan toimijoiden rekisteriä pitää maaseutuelinkeinorekisterilain mukaisesti maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus. Rehualan toimijoista, joiden vastuulla on kalastusalukset ja vesiviljelylaitokset rekisteriä pitää Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö. Elintarviketurvallisuusvirasto käyttää ja pitää ajan tasalla edellä mainittujen lakien nojalla perustettuja rekistereitä siltä osin kuin on kysymys rehualan toimijasta, joka vastaa rehun alkutuotannosta, kalastusaluksista tai vesiviljelylaitoksista.

37 §

Valvontarekistereihin merkittävät tiedot

Valvontarekistereihin merkitään seuraavat tiedot:

- 1) rehualan toimijan nimi ja osoite sekä muut tarvittavat yhteystiedot;
- 2) toimipaikkojen osoitteet ja yhteystiedot;
- 3) rehualan toimijan yritys- tai yhteisötunnus tai sen puuttuessa henkilötunnus;
- 4) toiminnan kuvaus;
- 5) hyväksyntänumero, jos kyseessä on rehuhygieniä- tai sivutuoteasetuksen mukainen hyväksyntä;
- 6) tieto toimijalle 40, 41, 43 ja 45 -47 §:n nojalla määrätystä kiellosta, rangaistuksesta tai muusta seurauksesta;
- 7) suunnitellut ja suoritettavat valvontatoimenpiteet sekä vastaavat muut tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiset valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

Tiedot poistetaan rekisteristä 10 vuoden kuluttua siitä, kun toimija on ilmoittanut valvontaviranomaiselle toimintansa loppumisesta.

Henkilötietojen keräämiseen, käsittelyyn ja tallettamiseen sekä rekistereihin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (532/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

Tarkemmat säännökset rehualan toimijoiden rekisteriin merkitsemisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

38 §

Tiedonantovelvollisuus

Jos valvontaviranomaisen tai valtuutettu tarkastaja tietää tai tällä on syytä epäillä, että rehu tai sen käyttö voi aiheuttaa vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle taikka ympäristölle, on valvontaviranomaisen ja valtuutetun tarkastajan salassapitosäädösten estämättä ilmoitettava tästä välittömästi toimivaltaisille ympäristö-, elintarvike-, eläinlääkintä- tai terveys- ja eläinlääkintäviranomaisille vaaran luonteen mukaan.

39 §

Valvonnan tulosten julkaiseminen

Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisee valvonnan tulokset. Edellä 35 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja ei kuitenkaan saa julkaista.

Tarkemmat säännökset valvonnan tulosten julkaisemisesta annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

7 luku

Hallinnolliset pakkokeinot ja seuraamukset

40 §

Määräys

Jos rehualan toimija ei noudata Euroopan yhteisön rehulainsäädäntöä tai tätä lakia taikka tai sen nojalla annettuja säännöksiä, eivätkä nämä puutteet edellytä 41 §:ssä tarkoitetun kiellon antamista, valvontaviranomainen voi määrätä toiminnanharjoittajan asian laatuun nähden riittävässä määrääjässä täyttämään velvollisuutensa.

41 §

Kielto

Valvontaviranomainen voi kieltää rehun:

- 1) tuotannon ja valmistuksen, jos tuotannossa tai valmistuksessa käytettävät valmistus- tai säilytystilat, valmistusmenetelmät tai laitteet taikka valmistajan laadunvarmistusjärjestelmät tai tuotteet eivät täytä niille Euroopan yhteisön rehulainsäädännössä tai tässä laissa taikka sen nojalla säädettyjä vaatimuksia;
- 2) käsittelyn, jos käytettävät käsittely- tai säilytystilat, käsittelymenetelmät tai -laitteet taikka rehualan toimijan laadunvarmistusmenetelmät tai tuotteet eivät täytä niille Euroopan yhteisön rehulainsäädännössä tai tässä laissa taikka sen nojalla säädettyjä vaatimuksia.
- 3) markkinoille saattamisen tai käytön, jos rehu tai sen pakkaaminen taikka siitä annettavat tiedot ei täytä Euroopan yhteisön rehulainsäädännössä tai tässä laissa taikka sen nojalla säädettyjä vaatimuksia tai rehua käytetään sen käyttöä koskevien ohjeiden vastaisesti;
- 4) kuljetuksen tai varastoinnin, jos kuljetuskalusto tai varastointitilat eivät täytä Euroopan yhteisön rehulainsäädännössä tai tässä laissa taikka sen nojalla säädettyjä vaatimuksia;
- 5) maahantuonnin tai maastaviennin, jos rehu ei täytä Euroopan yhteisön rehulainsäädännössä tai tässä laissa taikka sen nojalla säädettyjä vaatimuksia.

Kielto on annettava määräaikaisena, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on mahdollista poistaa. Kielto on viipymättä peruutettava, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on poistettu tai jos sillä ei enää kiellon määräämisen kannalta ole merkitystä. Kieltoa on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen kiellä päätöksen täytäntöönpanoa tai määrää sitä keskeytettäväksi.

42 §

Säännöstenvastaisen rehun uudelleen käsittely, hävittäminen ja palauttaminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi antaa luvan rehun, jonka valmistus, käsittely, markkinoille saattaminen, käyttö, tuonti tai vienti on kielletty, hyväksymällä tavalla käsiteltäväksi uudelleen, hävitettäväksi, määrätä käytettäväksi muuhun tarkoitukseen tai palautettavaksi lähettäjämaahan rehualan toimijan kustannuksella. Päätökseen voidaan liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

Rehualan toimijan tulee ennen rehun käsittelyä, käyttämistä muuhun tarkoitukseen tai palauttamista lähettäjämaahan hakea elintarviketurvallisuusvirastolta tähän lupaa.

43 §

Rekisteröinnin ja hyväksymisen keskeyttäminen, muuttaminen ja peruuttaminen

Rehualan toimijan rekisteröinnin ja hyväksymisen keskeyttämisestä, muuttamisesta ja peruuttamisesta säädetään rehuhygieniasetuksen 14–16 artikloissa.

44 §

Laboratorion hyväksymisen peruuttaminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa laboratorion hyväksymisen, jos laboratorio tai siellä harjoitettava toiminta olennaisesti rikkoo 26 tai 28 §:ssä asetettuja vaatimuksia eikä laboratorio Elintarviketurvallisuusviraston määräyksestä huolimatta korjaa puutteita ja puute on vakava.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa hyväksymisen myös asian käsittelyn vaatimaksi ajaksi, jos puute hyväksytyn laboratorion toiminnassa on sellainen, että se voi vaarantaa tutkimustulosten luotettavuuden.

45 §

Uhkasakko ja teettäminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tehostaa 40 §:ssä tarkoitettua määräystä, 41 §:ssä tarkoitettua kieltoa taikka käsittelyä, hävittämistä tai palauttamista koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Teettämisuhkaa ja teettämistä koskevan päätöksen voi tehdä myös työvoima- ja elinkeinokeskus.

Uhkasakkoa, teettämisuhkaa ja teettämistä koskevassa asiassa noudatetaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

46 §

Tilapäiset rajoitukset

Jos on perusteltua syytä olettaa, että rehu voi aiheuttaa merkittävää vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle taikka ympäristölle, maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan tilapäisesti kieltää rehun valmistus, markkinoille saattaminen, käyttö ja maahantuonnin tai rajoittaa niitä sekä määrätä kielletyt rehut poistettavaksi markkinoilta tai alkutuotantopaikkojen ja muiden rehun hallussapitäjien varastoista.

47 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

- 1) valmistaa, saattaa markkinoille, käyttää, tuo maahan tai vie maasta rehua, joka ei täytä 6-13:ssä sekä niiden nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä rehulle, niiden pakkaamiselle tai merkitsemiselle asetettuja vaatimuksia;
- 2) laiminlyö säädettyjä rehujen valmistusta, käsittelyä, kuljetusta, varastointia, käyttöä tai laadunvarmistusta koskevia säännöksiä tai määräyksiä;
- 3) rikkoo 7 §:n 3 momentin nojalla annettua kieltoa tai 46 §:n nojalla annettua tilapäistä rajoitusta;
- 4) laiminlyö 18 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden tai 19 §:ssä tarkoitetun tiedoston pitämisen tai tiedonantovelvollisuuden;
- 5) laiminlyö 20 §:ssä tarkoitetun rehualan toimijan hyväksymisen hakemisen;
- 6) antaa tämän lain 6 §:n vastaisesti tai muuten harhaanjohtavia tietoja rehusta tai sen ominaisuuksista;
- 7) rikkoo 40 §:n nojalla annettua määräystä tai 41 §:n nojalla annettua kieltoa tai 42 §:n nojalla annettua käsittely-, hävittämis- tai palauttamismääräystä;

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *rehulakirikomuksesta* sakkoon.

Elintarviketurvallisuusvirasto tekee 4 luvussa tarkoitettujen viranomaisten puolesta ilmoituksen 1 momentissa tarkoitetun rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä sellaisesta rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä. Tällöin Elintarviketurvallisuusvirasto voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle toimijalle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisydet.

8 luku

Erinäiset säännökset

48 §

Perittävät maksut

Tämän lain mukaisista viranomaisen suoritteista peritään valtiolle maksuja valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan, jollei Euroopan yhteisön lain-säädännöstä tai Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu.

49 §

Palkkiot ja kustannusten korvaukset

Elintarviketurvallisuusviraston valtuuttamille tarkastajille suoritetaan tarkastuksista ja näytteenotoista palkkiota ja kustannusten korvausta.

50 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

51 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan xx päivänä xkuuta 200x.

Tällä lailla kumotaan 5 päivänä kesäkuuta 1998 annettu rehulaki (396/1998) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen (kumottu laki). Kumotun lain nojalla annetut maa- ja metsätalousministeriön päätökset ja asetukset jäävät kuitenkin, siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa tämän lain kanssa, edelleen voimaan kunnes toisin säädetään.

Ennen tämän lain voimaantuloa saadaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

MMM:n vuonna 2006 julkaisemat työryhmämuistiot

2006:1	Peltobiomassa, liikenteen biopolttonesteet ja biokaasu-jaosto
II väliraportti
ISBN 952-453-253-0
2006:2	Behörigheten mellan riket och landskapet Åland gällande jordbrukets olika stödformer
ISBN 952-453-254-9
2006:3	Valtion varoin tuettavan salaojituksen ehdot
Väliraportti
ISBN 952-453-255-7
2006:4	Porotalousyrittäjien tilanteen edistäminen
ISBN 952-453-256-5
2006:5	Tilaaaja - tuottajamalli metsäkeskuksissa
ISBN 952-453-260-3
2006:6	Maaseutuviraston tehtävät
ISBN 952-453-261-1
2006:7	Taloushallintotyöryhmän loppuraportti
ISBN 952-453-262-X
2006:8	Selvitys energiapuun mittauksen järjestämisestä ja kehittämisestä
ISBN 952-453-264-6
2006:9	Metsäkeskusten merkittävää julkista valtaa sisältävät tehtävät
ISBN 952-453-265-4
2006:10	Perunatärkkelyksen tuotannon strategia 2006-2013
ISBN 952-453-266-2
2006:11	Metsätalouden alueellisten tavoiteohjelmien tukityöryhmä
ISBN 952-453-267-0

